

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto naprej K 26—	celo leto naprej K 40—
pol leta 18—	za Ameriko in vse druge dežele:
četrt leta 9—	celo leto naprej K 48—
na mesec 3—	

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna.
Društvo (spodaj, dvorišče levo). Knaflova ulica št. 5, telefon št. 85.

Izhaja vsak dan svezor izveniškega in prazniškega.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in slovi: 1 mm visok, ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vln., dvakrat po 11 vln., tretkrat po 10 v. Poslano (enak prostor) 33 vln., parte in zahvale (enak prostor) 20 vln. Pri večjih insercijskih dogovorih.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino velja po nakazatelju. Na samo pismene naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hodi ponj:

celo leto naprej K 32—	četrt leta 8—
pol leta 16—	na mesec 2-70

Posamezna številka velja 14 vinarjev

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v l. nadst. levo), telefon št. 34

Sijajna manifestacija slovenskega delavstva za majniško deklaracijo.

Slovenski delavec je na glas pridni, pošten in inteligenten. Slovenskega rudarja cenijo ne le domači veliki podjetniki, radi ga sprejemajo v delo na Nemškem in na Balkanu je bil slovenski rudar prvi pionir podzemne industrije. Povsod, kamor je prišel, pa je čutil da je vedno le hlapec tujih interesov. Doma mu zapovedujejo nemški gospodje, kruh tujine pa je bidek. Koliko jih je, ki so se vrnili pohabljeni, izmognjeni v ljubljeno domovino, ki pa jim ni mogla dati drugega, nego — beraško palico. Na lastni koži, na svoji rodbini je čutil predvsem slovenski delavec, kaj se pravi biti sin naroda, ki nima nobene pravice, ki je proletarec, kakor je on sam proletarec. In čutil je morda vso žalostno usodo naroda še bolj na svojih otrocih. Ima pridnega, inteligentnega dečka. Izšolal bi ga, toda kako. Ko bi imel narod kaj govoriti, bi bile že davno šole tako urejene, da bi bila tudi najsiromašnejšemu pot k višji izobrazbi odprta in izglajena. Pa saj je mnogo delavskih otrok v višjih šolah! Da, v šolah so, toda proletarec oče, delavka mati, dobro veda, da je to za njunega sina še le začetek trpljenja. Dobro veda, da je sin morda stokrat bolj nadarjen, kakor njegov nemški tovariš, in vendar bo ta nemški tovariš prišel enkrat v domači slovenski kraj za inženirja, za ravnatelja, Slovenec pa bo smel po svetu s trebuhom za kruhom.

Bili so časi, ko je slovenski delavec iskal leka za vse v socialni demokraciji. Mnogo mu je nudila organizacija, kdo bi zanimal. Toda polagoma je pa le videl, da tudi tu ni svoj gospod, da je odvisen od raznih dunajskih odborov, da je v marsičem le sodrug druge vrste. Ko je prišla deklaracija, ko se je dvignil narod za svojo lastno državo, takrat pa je slovenski delavec takoj instinktivno začutil: to je velika in rešilna misel. Kadar bo moj narod svoj gospod na svoji zemlji, kadar bo njegovo, kar pridelal, takrat bide tudi slovenskemu proletarcu srečna ura.

Narod si bo sam uredil svoj dom, in ta dom bo moral biti udoben za vse: za gospoda in delavca — za proletarja predvsem, saj je ogromna večina naroda, ako hočete, proletarska: delavec in mali kmet, na ponižen dohodek

navezan razumnik in skromni obrtnik. Naš narod je skozi in skozi demokratičen in demokratično si bo uredil nove razmere, pravično bo razdelil bremena in pravično bo skrbel, da med njim ne bo zatiranih in izkoriščanih. Naš delavec dobro ve, da bo v naši narodni državi silno pomemben faktor in da se brez njega ne bo zgodilo nič in proti njemu ne bo smelo zgoditi ničesar.

Zato je bil slovenski proletarec med prvimi, ki so spoznali velikanski pomen jugoslovanske deklaracije. Našmelnil se je teoretikom, ki so mu hoteli razlagati svoje dogme in dokazovati, da bi bila jugoslovanska država premajhna, prešibka, ki so mu privlekli Marxa, da pricha proti deklaraciji, in postal je navdušen pristaš politike ujedinjenja in svobode. Ostal je socialista, pa postal je deklarant.

Slovenski delavec vé, da bo delo njegovih rok rodilo zanj in za človeštvo lepše in boljše sadove, kadar bo s svojim narodom vred osvobojen vsakega tujega gospodstva.

Kot znamenit pojav radostno beležimo danes manifestacijo trboveljskih slovenskih rudarjev za jugoslovansko stvar. Ne meneč se za parolo oficijalnih soc. dem. voditeljev, so zbrali trboveljski rudarji nad 2000 podpisov za deklaracijo ter se pridružili narodni armadi, ki ne bo odnehala v boju, dokler ne izvojuje svobode.

O rudarski manifestaciji smo prejeli sledeče poročilo:

Ljubljana, 11. januarja.

Odnoslanstvo slovenskih rudarjev je izročilo poslancu dr. Ravničarju sledečo izjavo, da jo ponese v Jugoslovanski klub:

Podpisani izjavljamo, da se pridružujemo v polnem obsegu deklaraciji Jugoslovanskega kluba v državnem zboru z dne 30. majnika 1917, ki zahteva združitev vseh jugoslovanskih dežel v samostojno državo pod okriljem habsburške dinastije in to pod geslom: »Naj slovanski rod bo na lastni zemlji svoj gospod!«

Sledi 2283 lastnoročnih podpisov.

Shod poslanca dr. Ravničarja

se vrši

v nedeljo 13. t. m. ob 10. dopoldne
v Mestnem domu.

Tragičen konflikt.

Slovenska oficijalna socialna - demokratska stranka je prišla v konflikt z velikim gibanjem, ki danes prešinja vse vrste našega naroda ter budi vse speče sile jugoslovanskega plemena k novemu življenju. Ta konflikt je tragičen in socialno - demokratični voditelji ga dobro čutijo. Oni vidijo, kako se jim odtuja slovensko delavstvo, ki ne more razumeti, da bi smel biti slovenski, jugoslov. človek v tej veliki narodni borbi — nevtralen, ko zahteva narod od vsakega poedinca, da z vso svojo duševno in moralno silo podpira veliko stremenje po neodvisnosti in demokratični svobodi. Slovenska socialistična inteligenca je poskušala voditelje stranke spraviti na pravo pot — ni se ji posrečilo in vladodržci — če se smemo tako izraziti — so jo kratkoročno vrgli na cesto. Za socialistično maso je taka procedura neporabna. Število slovenskih delavcev, socialnih demokratov, ki se danes vprašujejo, kako je to, da naša stranka baš takrat, ko se ves narod bori za načela, katera so bila med prvimi zapisana na rdeči zastavi: za svobodo in enakost (iz katerih šele klije tudi bratstvo), stoji hladno na strani, naraščajo vedno bolj in z vedno očitnejšim preziranjem prehajajo jugoslovanski proletarci preko umetničenja svojih zastavljenih voditeljev, ki natančno po Marxu obsojajo male države kot vir vseh konfliktov, žonglirajo z narodi in narodnimi in katerim je začetek in konec vsega socializma mehanizem princip razrednega boja, na dnevi red življenjskega vprašanja jugoslovanskega človeka in jugoslovanskega naroda. Maloštevilne inteligente je bilo lahko vreti ven kot malkontente in nepridružitve, mase pa vendar ne gre izključiti, ker bi potem ostali voditelji — sami.

V tej nekoliko tragični zagati so socialna - demokratični voditelji vzgojeni povsem v naukih nemškega socializma, iztaknili, da podlega slovensko delavstvo »strupu nacionalističnega, moščanskega (ali si unajlo reči tudi »kanitističnega«), tega v trenutku ne moremo trdit! časopisja.

Recent, po katerem je lečiti »zapeljani proletariati«, je star in obrabljen, toda je praktičen in v vojni preizkušen. Je zopet nemški recent. In ker se je pri Nemcih obnesel, zakaj bi se ne pri nas? Odegovor na to vprašanje sicer ni tako enostaven, toda naša domača internacionalna ni mnogo o tem razmišljala.

Nekega lenega dne je pričel »Naprej«, ki je obetal nekaj časa po svoji ustanovitvi postati pilonir globokosejšega socialističnega razuma, pa se je pozneje skesano vrnil k priljubljenim pe-

natom dunajskega tempeljna, z vedno ostrejšimi napadi na naš list, o katerem vé, da je bil vedno in brez omahovanja najhrajnejši vojščak za jugoslovansko narodno stvar in katerega ugled pri narodu bi bilo treba prej spodkopati, da bi mogla pšenica »Naprejevcev« v klasje.

Stvar se je pričela — ne zanikamo — precej sistematično. »Naprej« je čakal na ugodno priliko. Moral je čakati precej dolgo. Šele, ko je »Slov. Narod« objavil znani dopis svojega praškega korespondenta o boljševikih v Pragi, so socialna - demokratični generali začeli ukazati ofenzivo. Boljševiki so ponudili mir. Kdor o njih kaj slabega reče, ta namenoma laže, da bi kompromitiral oznanjevalce, pospeševalce, nosilce miru. »Narod« piše o boljševikih kompromitirajoče stvari — torej laže, ker je sovražnik miru. In ti slovenski delavec zaupaš takem listu, se ogrevaš za ideje, ki jih zastopa, podlegaš strupenemu vplivu glasila tistih, ki hočejo, da traja trpljenje še Bog vé kako dolgo, da se prelile krvi še na potoke, ker upajo, da se bodo uresničile njihove »sanje«. Enostavna je ta logika — preenostavna za najprostejšega slovenskega človeka. Včeraj so bili slovenski rudarji pri poslancu dr. Ravničarju ter so mu izročili velepomembno izjavo za jugoslovansko deklaracijo. Slovenski delavec »Naprejevi« logiki ni nasedel.

Ni nasedel citatom iz »Prava Ljudu« dr. Šmerala, ki je v boljševiški aferi direktno prizadel, ni nasedel očitku, da »nečuvstvo blatimo boljševike«, saj je vendar sam čital tudi obupni klic ruskim sodrugom, socialnih demokratov, ki apelirajo s posebnim manifestom na socialistične stranke zapadne Evrope proti »zločinskemu terorizmu« tistih boljševikov, katerim poje »Naprej« navdušene hvalospeve. In tisti, ki pazno čitajo časopise, so se morda celo spomnili, da je isti »Naprej« še koncem septembra 1917 sam pisal, da so »Ljudi« in njegovi pristaši postali sovražniki lastnega ljudstva. Morda misli »Naprej«, da slovenski delavec ni tako inteligenten, da bi se čutil nad preobratom in nad nasprotstvom med slovenskih soc. dem. voditeljev (ki boljševikov vendar ne poznajo iz lastne izkušnje) in med sodbo ruskih soc. - demokratov, voditeljev (ki jih boljševiki zapirajo v ječe). Morda meni, kakaj je infamnost in sramota, ako objavi »Narod« kaj za boljševike neugodnega, če na ruski sodrugi sami trdijo, da so boljševiki pravcati zločinci.

Toda končno, pustimo boljševike, naj delajo doma, kar hočejo. »Naprej« meni, da nam prinašajo mir in da so zato vsaj za nas poštenjaki. Mir, ki bo sklenjen z boljševiki, bo separatni mir.

Ali ni baš socialna - demokratična stranka separatni mir vedno odklanjala? Še v septembru je poslanec dr. Adler na nekem dunajskem shodu svaril pred »varljivo sliko« separatnega miru in ravno socij. - demokratični listi so prav točno slikali posledice: separatni mir pomenja odločitev z mečem na drugih frontah, uveljavljuje »zmagovitega miru« in je grobokop sporazumnega miru, ki edini more biti izvor nove srečnejše bodočnosti človeštva. Sam »Naprej« je še pred par dnevi pisal, da poseben mir z Rusijo ne bo vplival niti na demokratizacijo centralnih držav in da so delavci, socialisti vsega sveta, proti posebnemu miru, zaradi tega, ker menijo, da poseben mir ne prinese trajnega miru. Ali je torej res, da tisti, ki boljševikov ne slavi kot apostolov vsega dobrega, je sovražnik miru? Ali pa se morda »Napreju« boljševiki iz drugih vzrokov tako dopadejo? Zaradi njihovega režima doma? V tem oziru pač zadostuje apel na »Naprejeve« sodruga v Rusiji . . .

Morda menijo »Naprejevci«, da je »Slovenski Narod« in z njim ogromna večina slovenskega ljudstva zato nasprotnik miru, ker vztraja pri zahtevi, da nam mora vojna prinesiti to, kar je zapisano v deklaraciji. Morda hoče, da zapišemo svoj veliki ideal (da govorimo z dr. Adlerjem) z »varljivo sliko« separatnega miru? »Naprejevci« naj se gredo učiti k svojim češkim sodrugom. Češki socialni demokrat Tusar je dne 6. januarja prečital manifest češkega naroda, češki social - demokrati Haberman je podpisal brzojavko predsedniku Jugoslovanskega kluba, ki je dokument, da se češko socialistično delavstvo za nobeno ceno ne odreče zahtevi po lastni državi, samostojni in svobodni. Češka socialna demokracija je z dušo in telesom za majniško deklaracijo. Voditelji slovenskih socialnih demokratov zavzemajo napram nji hladno nevtralnno stališče. Če to konstatiramo, nas napadajo, češ, da jih obrekujemo, toda vtajiti ne morejo, da je baš njihov duševni poglavar dr. Tuma imenoval deklaracijo nelegitimno, nesamostalno idejo, da je konstatiral, da se znatno loči od stališča socialnih demokratov in da je proglasil, da laže, kdor trdi, da je jugoslovanska deklaracija po volji naroda vzklopela na dan. Tako govore o deklaraciji, potem pa protestirajo, če toži narod, da niso z njim solidarni.

Zapomnijo si naj, da je položaj danes tak, da zahteva narod popolne solidarnosti vseh v boju za deklaracijsko idejo; in da smatra vsakoga, ki ni z njim, da je proti njemu. To so češki socialni demokratje že davno dobro spoznali in zato so se »pehali za skupno narodno stranko v

LISTEK.

Praško pismo.

Naša prijateljica, gospa Gabriella Preissova, češka pisateljica, je izdala za božič novo knjigo, ki bo tudi za nas zanimiva. Naslov ji je: Zahrady (= vrtovi). Naslovno stran je naslikal slikar Engelmüller: Na terasi, obdani s kipečim zelenjem in dehtečim cvetjem, stoji samotna dama in gleda v bujni park, ki leži pred njo v polnem razcvetu in razkošju. Čutimo, da je čas najvišjega poletja, ko dosežejo vrtovi svojo mogočno silo, ko je minil čas pomladanskih bajk in mlado cvetje povsod prehaja v plod in sad. In ko čitamo povesti v knjigi, nehoti mislimo na ono damo in na vrtove pred njo.

Zanimalo nas bo, da je knjiga posvečena Slovincu, docentu dr. Jesenku, ki ga je čas vojne seznanil s pisateljico. Več ko seznanil. Zgodilo se je nekaj, kar je dalo temu slučajnemu prijatelju stvru svoj vrednotni pečat. Posvetilo se glasi:

»Prešla sva skupaj, prijatelj moj, v letu 1915/1916, kos trpke neakcončno dolge ceste.

Vas je skušal z deneficacijo uničiti Vaš nedavni kamerad, mene moj nedavni gost, in ko sva se v tej človeški knjižni ozirala po podpori svojih davnih

prijateljev, jih je zagrnila ravno v tem tesnobe polnem trenutku neprozorna megla . . .

Tu sem Vas vprašala, v kaj moremo še jutri verovati?

»Nam spadajo vrtovi celega sveta — in solnce.« — je bil Vaš odgovor, in pripovedovali ste o pšeničnem zrnu, ki ga hočete izpopolniti.

Pozneje, ko se je iz svobodnice dihalo, pripovedovali ste mi z navdušenjem o vrtovih, ki bodo še niholj prenesli vse to. Zdelo se je Vam, da jih malo vidite v rodovitni češki zemlji, da marsikje puste vnuki sameti dedove cepiče, dočim pri Vaši slovenski hiši posebnost žene vidijo v vrtovih svoj lepši svet . . .

Ze dolgo ne vemo o Vas v vojnem hrumu, kaj pravi prijatelj, vendar pošiljam za Vami v neznane kraje to svojo Vam posvečeno knjigo, ki jo bodele Vi najboljše razumeli.

V Pragi, koncem leta 1917.

Kdor zna čitati med vrsticami, bo razumel, kaj se je zgodilo, kdor ne razume, bo izvedel o tem šele po vojni, ko bomo mogli pisati o gostih kavalirskih denuncijantih in drugih nelepih stvareh, ki bodo stale v vsaj svoji nagoti pred obsodbo poštenega sveta. Takrat bomo slišali o nizkosti in podlosti renegatskih duš, ki so celo pri vaših poštenih nasprotnikih vzbujale čut gnusa in preziranja. Za zdaj pozabimo to, kajti nam so ostali vrtovi celega sveta in —

solnce. Zato s tem večjim veseljem iščemo v teh lepih vrtovih pozabljenja in ga tudi najdemo. Njih šumenje je tako mogočno, njih lile so tako krepko zarastle v stari zemlji, njih krasota je tako veličastna, da premagujejo vso zlobo sveta in vabijo v svoj nepremagljivi svet: dela in rasti. Kdor sanja o njih, ne zereši cilja življenja, kajti oni so sila naših domov, naš svet in poezija. Vabijo nas v daljavi kot čarobni naše sreče, in ko se jim približamo, vabijo nas na delo, da si v njih ustvarimo svoje kraljestvo. Tako dobri so ti vrtovi, tako radodarni in ponižni. Strli bi lahko tebe in tvoji dom, a dajejo ti vsega: sanj, cvetja in sadov. Kdo bi jih ne ljubil: po zimi, ko sanjajo kakor baika pod belim sneženim zastorom, spomladi, ko ozelene in razcvete v prvem brstenju, po leti, ko šume v svojimi polnimi zelenimi vejami in se pogovarjajo s skrivnostnimi nočmi, v jeseni, ko se otresejo listja krasote in vsega posvetnega in stoji kot tihi spokornik, premišljujoč o ničemerosti vsega posvetnega! To so naši vrtovi.

Gospa Preissova je pripojila k svojim trindvajsetim knjigam — še eno, ki kaže, da je njena ustvarjalna sila še vedno, kot je bila: krepka in odlična. Pri Otta so izšli njeni »Zbrani spisi« — med njimi tudi one »Korotanske povesti«, ki jih je bil prevedel na slovensko rokopol dr. Drmota in ki so izšle svojčas v »Slovenski knjižnici«. Gospa

Preissova je namreč živela nekaj časa na Koroškem, kjer je imela svoj gradč. Pozneje je posestvo prodala, a ohranila je vedno toplo ljubezen za našo zemljo in naš narod: njena gostoljubna hiša v Pragi je bila odprta vsakemu slovenskemu gostu in je z radostjo podpirala vse, kar je moglo pospeševati naše kulturne vezi. Naša mladina je v nji našla vedno dobro prijateljico, ki je želela, da bi se tu počutili kakor doma. Bila je v Ljubljani s pesnikom Vrchlickym pri odkritju Prešernovega spomenika, obiskala je takrat Prešernovo hčer.

Nečim, da bi mislili, da zato pišem o njeni knjigi. Nje delo je doseglo na Češkem dovolj priznanja, da bi mogli mi kaj pridejati. Ena njena zbirka je bila prevedena tudi v nemščino pod naslovom: »Es fiel ein Stern«. Njena »Gazdina roba« se je te dni zopet igrala z istim uspehom, kakor prvič, kajti v tej igri je pisateljica prva podala snov iz slovanskih lesov tam ob Donavi. Češki skladatelj J. Forster je ustvaril po tej narodni igri svojo opero »Evo«, ki je dosegla velik uspeh. In še mnogo drugega bi mogel povedati.

Danes spada Gabriella Preissova v starejšo generacijo čeških pisateljic in tvori s Terezo Novakovo in z Vikovo-Kunčicko nekaj trio. Toda imena vseh treh srečavamo še v vseh boljših beletrističnih listih. Njih delo predstavlja lep del novejšje češke literature.

Kakor v prejšnjih knjižnik, najdemo

tudi v »Zahradah« ljubezen do češke zemlje in češkega človeka. Pisateljica nas vodi po svojih znanih krajih, po slovaškem ozemlju, po dvorih in posestvih, po gozdih in vrtovih tam ob Donavi. Njeni ljudje niso mladi sanjaci in idealisti, ki prvič stopajo v svet. To so sami resni, zreli ljudje, onstran nevarne starosti, ki poznajo svet in življenje in je njih pomlad že daleč za njimi. Toda srcu se hoče »večne pomladi«, hoče sreče, radosti, ljubezni. In tu nam podaja pisateljica svoj življenjski nazor: sreča je, toda srečo si mora človek ustvariti. Tako nam kaže prva povest »Gazda z Gombi«, postarno posestnico, ki si vzame moza iz širokih narodnih vrst. Človek ne deli drugemu sreče, deli jo ljubezen. In ako je ljubezen umrla, ali niso tu še domovi, polja, vrtovi, ki so vredni ljubezni? Taka ljubezen do zemlje in življenja premaguje samoto in praznoto, ki bi nas ubila, ako bi je ne premagali. Ona nas druži in drži!

V »Trio sv. Romalda« vidimo ostank iz starega samostana, kjer najdemo zatišje ljudje, ki so prinesli s seboj še kos življenja. Življenje kliče tam zunaj in oni ga skušajo spraviti tudi v staro zidovje, kjer je zanj prepovedan vhod. In ko mu slede iz zidovja zopet v svet, se konča žalostno zgodba o veseli pesmi. Najlepša povest je tretja »Zahrada«, ki je v vsakem oziru dovršena. Tu se nam predstavi pisateljica v svojem genu in osebah. Njena Staza je slikana

Češkemu Svazu, kar jim je 10. strankini zbor slovenske socialne demokracije tako hudo zameril.

Našemu socialističnemu vodstvu pa je ostal nacionalni problem le mehanizem, ki ga rešuje po starih nemških receptih, narodnostna ideja mu je vključena v gospodarsko - prometna teritorija. Ni čuda, da je dr. Tuma še 30. oktobra »dokazal«, da je izključeno, da bi revolucionarna Rusija hotela dati svojim Litevcem, Estom, Poljakom, Malorusom (Ukrajincem) popolno svobodo. »Kdor to trdi, nima pojma o socializmu, kdor to hoče, ne misli o socializmu.« Odgovor je dobil od — boljševikov.

Rekli smo, da se nahajajo »Naprejevci« v tragikomični zagati. Tragik je njihov konflikt z nacionalno idejo, njihov notranji odpor proti živi sili velikega narodnega gibanja, ki ga ne morejo spraviti v sklad s svojimi dogmami, tragik je, kako bi tudi oni radi se pridružili deklaracijski politiki, pa se ne znajo otresti starih spon, kakor so se jih otresli njihovi izobraženejši in nadarjenejši češki tovariši, tragik, kako se oficijalno vodstvo naše socialne demokracije polagoma samo potiska v eno vrsto z nasprotniki naše deklaracije in kako ga zapušča v tej nevezdrni situaciji lastni organizirani pristaši, ki zdravo in silno čutijo, da je edini prostor za slovenskega delavca v vrstah bojnikov za delakracijo in da sklicevanje na stare nejasne resolucije ni noben izgovor za nemožnost cinganje v boju celega naroda za ujedinjenje in svobodo. Komična pa je metoda, ki jo smatra »Napreje« za dobro, da se reši iz mučnega položaja. Komična in morala tudi žalostna. Članek n. pr., ki ga je napisal »Napreje« preteklo soboto na našo adresu, je po svojem tonu in po svoji prozorni tendenci vreden — Bleiweisove ceste. Proti temu članku ne bomo polemizirali. Najboljša polemika proti takim metodam je preziranje. »Naprejevci« s svojo dosedanjim metodo ne bodo več dolgo izhajali. Že danes se slovenski socialistični delavstvo vrašuje, zakaj hočejo biti »razumnejši« in »modrejši« kakor najodličnejši voditelji češkega proletariata, in kmalu se bo vrašalo, zakaj so »previdnejši« in »realnejši«. Kmalu jim bo iz lastnih vrst došlo nasproti: Ali ste za deklaracijo, ali niste? Ali hočete na čelu slovenskega socialističnega delavstva sodelovati z ostalimi narodnimi strankami za ujedinitve in svobodo naroda v lastni državi, ali hočete ostati sami s svojimi dogmami in nanki — generali brez vojske?

V narodnem interesu želimo, da bi tudi »Naprejevci« našli še v zadnjem trenutku pot k edini politiki, ki je danes potrebna, k politiki majniške deklaracije.

Poljsko vprašanje.

Poljska je nervozna boli nexo se zdi po oficijalnih poročilih. Na zapadu in na jugu so deli poljskega naroda pod Prusi, oziroma pod Avstrijo; na severu strah Litva, na jugu - vzhodu Ukrajina in meje proti boljševiki Rusiji so negotove. »Nebel beherrschen die Ufer des Baltischen Meeres und verdukeln die ethnographischen und geographischen Grenzen,« je nedavno citiral neki nemški list.

Litveci, ki jih je baže več milijonov (dva milijona govori neki litovski - slovanski dialekt) se gibljejo pod geslom samoodločevanja narodov ter zahtevajo zase gubernije Vilno, Suvalki, Kovno in Grodno. V Lausanni je izšla brošura »Die Leiden des Litauischen Volkes« (1917), ostro naperjena proti Poljakom in Rusom, pisana v nemškem in katoliškem duhu. Nemška okupacija zares podpira litevski element proti Poljakom, dasi je baže v Vilni manj Litevcov nego v Berlinu. In to Poljake tem bolj boli, ker jim je baš Litva dala Košciuszkova in Mickieviča, in je za njih tem nevarnejše, ker njih

krepro in razločno. Tu vidimo ženo, ki ima mladost za seboj, in vendar je v srcu še mlada in silna, kajti ona ljubi vrtove. Mogla bi biti srečna in deliti srce z drugimi. Zena tako bogata krasote in dobrote, da se življenje skloni pred njo. Zdnja slika »Dve uspanki« kaže nam zapuščeno nezakonsko mater, ki je grešila in vendar hoče popraviti svoj greh. Ni ji usojeno. Njen sin pride v slovenske gore — tam v alnah je vse pozabljeno. Prišla je za njim. »Žive tam še vedno na gorski fari v slovenskih alnah, obdani od zveste narave in s celim zaupanjem nekoliko ljudi, mati s sinom, oba pomirjena, zgledno, neutrudljivo delavna in dobra, kakor kruh za vsakega.«

Tako konča pisateljica svojo knjigo. Knjiga je krasno izdelana, izšla je pri Ottu z letnico 1918. In bo pisatelj in nam lep spomin na te trpke čase, ko nismo mogli nikomur več verjeti, razven svojimi vrtovom in — soln. —

Pred božičem me je posetila gospa Preissova v bolnici. Prinesla mi je božično drevesce z darovi in »Zahrady«. Privzel sem drevesce na omarico poleg postelje, usmiljena sestra je pridala par svečic in okrasov, drugi so prinesli jabolk in orhrov in pisikov in tako sem praznovati tožič sam v svoji sobi pod svojim drevescem. In poleg mene je ležala knjiga »Zahrady«. Čital sem jo z radostjo in sem silil mogočno pogled naših vrtov.

Dr. Ivan Lati

pravo na Litvo aloni očividno le na zgodovini in na fevdalizmu; plebsicista se Poljaki v Litvi prav tako boje, kakor dalje na vzhodu in jugu, kjer jih strši nagibanje pravoslavnih prebivalcev na rusko stran. Predsednik poljskega Regentskega Sveta Kuhrzewski želi, da naj bi meja bodoče Poljske na vzhodu bila tam, kjer je sedaj fronta, tako da bi torej Polesje, Chelmsko in Volinija pripadli k Poljski; a v pogajanjih med boljševiki in Nemci ni nič videti, da bi se Volinija prištevala k Poljski.

Mirovna pogajanja so se začela brez Poljakov in Poljaki so bridko tožili, da se bo o Poljski sklepalo brez njih. Sedaj se sicer zdi, da bo Kuhrzewski ali njegov zastopnik povabljen v Brest Litovsk, toda le kot poljski izvedenec, češ, Poljaki niso Rusom vojne napovedali in se zato ne morejo pravomerno vdeleževati pogajanj. Vrh tega sta Nemčija in Avstrija pri mirovnih pogajanjih sprejeli tudi delegate Ukrajine, kar je za Poljake nova bridka izkušnja.

Težke skrbi bi prihajajo Poljakom tudi z drugih strani. Rusi so jim dali svobodno pot, a okupacijske armade so še v njih pokrajinah in dajejo važnost namigavanju grofa Czernina, češ, da se bo Poljska sigurno izjavila za zvezo s centralnimi državami. Nemčija predlaga baže alternativno: ali bodo Poljska Litvo in v tem slučaju naj bo cela Poljska priključena k Nemčiji, ali pa se k dosedanjim ruski Poljski (na brez Litve) priključi Galicija tako, kakor je to že znano iz avstrijskih poročil. V vsakem slučaju bo Poljska le navidezna država, pravito Poljaki, a avstrijski baron Chlumetzky imenuje tako Avstro - Poljsko z avstrijskega stališča »eine schillernde Seifenblase«.

Kar se tiče Nemčije, si je celo krakowska »Nova Reforma« in so si tudi legionarske »Wiadomości Polskie« v Piotrkovu v strahu. Tolažilo se sicer s tem, da je sedanji državni kancler in pruski ministri predsednik izrazil katolik in bi bilo torej za katoliške Poljake kaj od njega pričakovati, toda ta tolažba jih ne spravi preko činjenic, ki kažejo Poljakom neprijazno lice. Nova pruska volina reforma na pr. bo švin del z demokracijo in ne obeta Poljakom ničesar, kakor ogrska volina reforma ne ogrskim Slovanom. (V Gornji Šleziji pride na 800.000 Nemcev 8 polsancev, na 1.200.000 Poljakov na 4!) Slovenske prebivalce ob Mazurskih jezerih ločijo v Poljake in Mazure, t. j. iz Mazurov delajo poseben, slovanski narod.) Pruski vojni minister je predpovedal slavo Košciuszkova, češ, da so take svečanosti že večkrat želele čuvstva nemškega naroda. — Poznanjski »Kraj« pravi, da je to nov dokaz o pruskem militarizmu, ki daje Wilsonu, Lloyd Georgeu itd. povod za hude očitke. — Krakowska »Nova Reforma« pa piše: »Celo svetovna vojna ni ničesar naučila Prusov, s katerimi je nemogoča vsaka diskusija.«

Sploh poudarja »Nova Reforma«, da se niti Nemci, niti Poljaki sedaj ne nahajajo v takim dušnem razpoloženju, da bi skupno delovanje bilo mogoče. O Nemcih se je spoznalo ne le na Poljskem, da nimajo talenta, »narediti atmosfero prijetno ali vsaj znošno«, Poljska družba je razdružena in ima zato dosti nedvomnih povodov. Ker Nemci nimajo zaupanja v družbo, pa ustanavljajo — vlado, »regentski svet«, ki pa je običaj tam, kjer je bil spočetka. »Atmosfera v nemški okupaciji se mora temeljito izpremeniti.«

Spričo tega se ni čuditi, če se poznajski Poljaki obračajo bolj nego drugi Poljaki, na slovansko stran. Njih organ »Kraj« bo odlej prinašal mesečno prilogo z razpravami o poedinih slovanskih narodih. Za Božič je prinesel precej obsežno prilogo o Bolgarjih. Značilno pa je, da so prvo prilogo posvetili baš Bolgarom. V Bolgarjih vidijo mnogi Poljaki sebi paralelo. V tem oziru je značilno delovanje lektorja za srbo - hrvatski jezik na univerzi v Krakovu, dr. T. St. Grabowskega. V prejšnjih letih smo večkrat imeli priliko, občevati z njim. V vojnem času smo izgubili stike z njim; le to smo vedeli, da literarno zastopa legionarsko gibanje v Piotrkovu in da snuje v Sofiji bolgarsko - poljske vezi. Uprizoril je na Bolgarskem nekako anketo o poljskem vprašanju in rezultat te ankete je izšel sedaj v tisku: »Anketa Bolgarska v poljski stvari« (1915—1916). Uvod in komentar je tej knjigi (strani 184) napisal Grabowski sam. Odziv bolgarski pa je pri tej anketi po vsej priliki bil kvalitativno slab. Bolgarski univerzitetni profesor dr. Bojan Penev očita knjigi sicer prikrito, ali dovolj jasno, da anketa kaže le mišljenje oficijalne bolgarke politike, ki danes je, a jutri lahko izgine, ne pa mišljenja bolgarskega naroda. Kriv tega ni Grabowski, ki je pozval na anketo vso bolgarsko javnost, ampak Bolgari, ki se niso hoteli odzvati. Med anekstionisti so moške, katerih mnenje poznati ni nič važno; manjkajo pa avtoritete, kakor pisatelj Ivan Vazov, Kiril Kristov, prof. L. Miletič, P. Stojanov, A. Cankov, politik A. Malinov itd.

Čudno je osvobođenje Poljakov in Bolgarov. Germanofilske »Wiadomości Polskie« pravijo: »Težišče poljskega vprašanja je v Berlinu.« Agitatorična bolgarska brošura na naglašeno besedo cesarja Viljema, češ, da se tudi makedonsko vprašanje rešuje v Berlinu. Bolgarsko - ruski mir se baže podpisuje v Berlinu.

Take so razmere danes na Poljskem, ko še nikdo ne ve, kakšna bo usoda neodvisne poljske države.

Pogajanja v Brestu Litovskem.

Dunaj, 11. januarja. (Kor. urad.) Iz Bresta Litovskega poročajo 10. januarja: V nadaljnjem poteku današnje seje je izjavil državni tajnik dr. von Kühlmann ob pritrujevanju zborovalcev, da se bo glede preliminarne vprašanja z ozirom na udeležbo ukrajinske delegacije pri mirovnih pogajanjih kot samostojne delegacije šele vršilo posvetovanje med zavezniki ter da ostane razmotrivanje tega vprašanja pridržano plenumu.

Nato je govoril prvi delegat ruske delegacije G. Trockij. Uvodoma je izjavil, da smatra za potrebno, predvsem odstraniti nesporazumljenje, ki se je vrnilo v pogajanja. Ruska delegacija konstatira, da odgovarja oficijalno, v nemških listih objavljeni protokol seje z dne 27. decembra 1917 v onem delu, v katerem se navaja govor predsednika ruske delegacije temu, kar se je v tej seji dogovorilo. Kar se tiče ruski delegaciji popolnoma neznane resnične ali fiktivne brzojavke petrogradske agenture, na katero se je nemško časopisje in gosp. državni tajnik von Kühlmann skliceval, se mora ruska delegacija o tem šele poudčiti. Trockij je izrazil nato svoje obžalovanje, da je prišlo do tega nesporazumjenja, ki ni v nobeni zvezi z deli delegacije. Kar se tiče protestov generala Hoffmanna, ki so jih vojaški zastopniki treh drugih delegacij podpisali, protestov proti članom časopisja, proti brezčimnim brzojavkam, oklicem itd., mora izjaviti, da niti pogoji premirja, niti značaj mirovnih pogajanj ne omejujejo svobode časopisja in besede. Po teh uvodnih izjavanjih je prešel G. Trockij na vsebino izjav, podanih od predsednikov nemške in avstro - ogrske delegacije ter izjavaj:

Najprej potrjujemo, da hočemo v popolnem soglasju s storjenim sklepom nadaljevati mirovna pogajanja, ne glede na to, ali se jim pridružijo entente države ali ne. Izjavo štirizveze, ki je bila v tej delegaciji z dne 25. decembra 1917 formulirana, da so prišli temelji splošnega miru sedaj ob veljavo, ker se države entente med desetdnevni rokom niso pridružile mirovnim pogajanjem, vzamemo na znanje. Mi s svoje strani vztrajamo pri temeljnih demokratičnega miru, ki sme jih proglasiti. Kar se tiče ruskega predloga, da naj se nadaljna pogajanja prelože na nevtralna tla, je vzrok temu želja, da se ustvarijo za obe stranki enako ugodne razmere. Rusko javno mnenje se sploh spodtika nad tem, da se ruska delegacija pogaja v tdnjavi, ki je zasedena od nemških čet. Zlasti, ker gre tu za usodo živih narodov. Tehničnih težkoč, ki bi bile posledica preložitve pogajanj na nevtralna tla, ruska delegacija ne more priznati, ravnotako malo, kakor intrige entente, proti kateri se zna Rusija sama varovati. Opozarjajoč na mirovno politiko, katero je maksimalistična vlada konsekvntno zasledovala in z ozirom na dokazano svojo neodvisnost, je omenil G. Trockij nadalje, da nima prav nobene vzroka misliti, da bi mogla diplomacija entente na nevtralnih tleh z večjim uspehom nastopiti proti miru, kakor v Petrogradu. Nasproti bojazni, katero je izrazil predsednik avstro - ogrske delegacije, da bi mogla vlada Anglije in Francoske pred in za kulisami poskusiti preprečiti sklep miru, smatra za potrebno izjaviti, da izhaja maksimalistična politika brez kulis, ker je ruski narod ta orožja stare diplomacije skupaj z mnogimi drugimi stvarmi v znamenju vstaji dne 25. oktobra odpravil. Če torej po mnenju ruske delegacije tehnične in politične razmere ne večjejo usode miru brezpogojno na Brest Litovsk kot kraj pogajanj, se ruska delegacija ne more ogniti drugega argumenta, ki ga je državni kancler omenil. Misli oni del govora grofa Hertlinga, v katerem je ta opozoril na dobro pravico in lojalno mišljenje Nemčije, poleg tega pa tudi še na mogočnost Nemčije, Ruska delegacija nima niti možnosti, niti namena, zanikati, da je njena dežela vsled politike do pred kratkim vladajočih razredov oslabilena. Toda svetovne pozicije ne določa samo trenutno stanje njenega tehničnega aparata, marveč jo določajo tudi v njej živeče možnosti, kakor vendar tudi ne gre presojeti gospodarske sile Nemčije samo po sedanjem stanju njenih sredstev za prehrano. Ravnotako kakor sta oživili velika reformacija 16. stoletja in velika revolucija 18. stoletja ustvarjajoče sile nemškega in francoskega naroda, je velika revolucija v Rusiji oživila in razvila ustvarjajoče sile ruskega naroda. Toda ruska vlada je zapisala na čelo svojega programa besedo »mir« in velike simpatije, katere prinaša ruski narod narodom zaveznikov, ga potrjujejo v želji, doseči čim prej

zni mir, ki bo imel svoj temelj na sporazumu narodov. Da odzame državam štirizveze pretvezo pretrganja mirovnih pogajanj iz tehničnih razlogov, sprejema ruska delegacija zahtevo, da najostane v Brestu Litovskem. One ostane v Brestu Litovskem, da razbistri vsako možnost v boju za mir. Ruska delegacija se odpove svojem predlogu glede preložitve mirovnih pogajanj na nevtralna tla ter predlaga, da naj se pogajanja nadaljujejo. Na predlog predsednika se je nato sklenilo, da se vrši popoldne interno posvetovanje med delegati Nemčije in Avstro - Ogrske na eni strani ter delegati Rusije na drugi strani.

»PESTER LLOYD« O POLOŽAJU.

Budimpešta, 11. januarja. »Pester Lloyd«, oficijalno glasilo zunanega ministra piše: Komunikacija, izdan o obnovljenih pogajanjih v Brestu Litovskem je svarilo za javno mnenje ter opozarja vso javnost na dejstvo, da so pogajanja stopila v kritični stadij in da moramo biti pripravljeni na vsako možnost, celo na pretrganje pogajanj. Mogoče je, da Rusi še vedno mislijo, da bo entente izjavila svojo pripravljenost udeležiti se pogajanj. Mogoče je, da razlagajo v tem smislu govor Lloyd Georgea in Wilsonove poslanice. Dunajski krogi so drugega mnenja. Oni odločno odklanjajo te dve zadnji ententni izjavi kot podlago za mirovni razgovor ter se sklicujejo, pri tem tudi na voljaški položaj, v katerem se nahajajo centralne države, in ki da prepoveduje vsako razmotrivanje vprašanje glede Alzacije in Lotarinške, Tridenta in Trista. Če pa bi izrekli Rusi samo željo, da centralne države sprejmo take pogoje, ali pa da naj se prične diskusija o teh vprašanjih, potem je jasno, da o nadaljnjih pogajanjih z Rusi ni več govora. Kakor stoji stvari danes, pravijo na Dunaju, je on, ki zahteva ali hoče izsiliti splošno mirovna pogajanja že na sumu, da miru sploh ne, ker zahteva mir, katerega bi morale plačati samo centralne države. Potem navznočnost naših delegatov v Brestu Litovskem nima nobenega smisla in bi jih bilo treba takoj odpoklicati. Dunajski krogi pravijo, da nismo šli v Brest Litovsk, da dosežemo kakršnekoli mir, marveč, da dosežemo mir, ki odgovarja našim interesom in naši časti. Zato naj vedo Rusi in ententa, da se rajši bojimo na vseh frontah še naprej, kakor, da bi sprejeli mir, ki v polni meri ne zadosti našim interesom in naši časti. Če nam hoče ruska vlada v zahvalo za ponudeni pravilni in častni mir vsiliti splošni mir, ki bi bil za nas nepravilni in ponižujoč, bomo prišili misliti, da je ruska vlada že od vsega začetka nameravala nas oglušiti, ali pa, da je sicer prišla z resnično mirovni nameni, da pa je ne ozneje izprevidela, da njena pozicija v Rusiji še ni ali pa ni več zadosti močna, da bi tudi v resnici dosegla, kar je prvotno zahtevala. V obeh slučajih bi morala ruska vlada nositi odgovornost za neuspeh pogajanj, v enem slučaju moralno, v drugem politično. Če si položaj popolnoma brezupen in prihodnji dnevi bodo prinesli razrešitev napetosti.

Homatije na Ruskem.

BOJI PROTI BOLJŠEVIKOM.

Stockholm, 10. januarja. (Kor. ur.) Petrogradska privatna brzojavka »Allehand« poroča o izbruhu državljanske vojne. Boljševiki so bili na jugozapadni fronti poraženi. Kozaki so vlenili 4 toneve in 3 strojne puške. Bitka pri Harkovu traja.

Stockholm, 11. januarja. Ruski vojni minister Kriljenko izjavlja, da se težkoče za vlado od dne do dne postruželo. Dravljska vojna dobiva strašne oblike. Polozaj je nevdržljiv in grozi s katastrofo.

RUSKI USTAVODAJNI ZBOR SE NE SESTANE?

Stockholm, 11. januarja. Uradno se potrjuje vest, da se ruski ustavodajni zbor ne bo sestel. Na njegovo mesto bo stopil delavski vojaški in kmetijski svet z značajem narodne skupščine.

BOLJŠEVIKI IN UKRAJINA.

Zeneva, 10. januarja. (Kor. urad.) »Claude Arne« petrogradski poročevalec »Petit Parisien« brzojavlja: Iz zanesljivega vira vem, da se je Trockij pred odpotovanjem v Brest Litovsk pomirjen izrazil o Ukrajini. Ukrajinci socialno - revolucijo, narni člani ustavnega zbora so se zedinili s socialnimi revolucionarji, zvezanimi s maksimalisti, glede skupnega akcijskega programa, katerega podlaga so glasi takole: Priznanje federativne republike v Rusiji in priznanje oblasti sovjetov s strani ustavodajnega zbora. Naloga ustavodajnega zbora je da formulira temelje ruske politike, da protipodpiše mirovno pogodbo, da ratificira zemljiško politične odredbe, konfiskacije zemljišč in delavske kontrole ter anuliranje vseh notranjih in zunanjih dolgov. Ko bo rešil ta vprašanja so bo ustavodajni zbor razel in v vsaki neodvisni državi si bo morala vsaka federativna posama država izvoliti svojo narodno konstituinto. Socialni revolucionarni desnice in centroma z obžalovanjem konstatirajo »odpad Ukrajine«.

Stockholm, 10. januarja. (Kor. urad.) Ukrajinski informacijski urad priobčuje odgovor generalnega tajništva ukrajinske republike delegaciji sovjeta ljudskih komisarjev velike Rusije. Generalno tajništvo vidi v delegaciji samovoljnost ljudskih komisarjev, ki hočejo voditi ukrajinske demokracije. Generalno tajništvo daje nezadovoljni ruskim elementom v Ukrajini možnost, da se izvolijo v veliko Rusijo in je razorožilo anarhistične velikoruske vojske ki so hoteli zanesi bratomorno vojno tudi v Ukrajino. Po dezorganizaciji fronte in po desertaciji boljševikov je bilo vzdržanje otono fronte nemogoče. Ukrajinske čete so bile potegnjene iz severa in severozahoda, padla ter romunska fronta sta bili spojeni v enotno fronto.

V severni Rusiji.

Menzikov, 10. januarja. Na ukaz vohovnega poveljnika na vzhodu sta bili okrozi Avgustovo in Suvalki razpuščeni ter se je v Suvalkih ustanovila samostojna vojaška uprava.

Vojni vjetniki v Rusiji.

Berolin, 10. januarja. »Havass« poroča iz Petrograda: V Moskvo in Petrograd so dospeli številni vojni vjetniki, ki upajo, da jih bodo poslali domov. Sovjet ljudskih komisarjev je brzojavno naročil sovjetom, da naj preprečijo to gibanje in pojasne vojnim vjetnikom, da je mogoče pričeti s povratkom šele po končanih pogajanjih in na podlagi določnega programa.

Moštvo angleških podmorskih čolnov v Rusiji.

Stockholm, 11. januarja. (Kor. urad.) »Svenska Dagbladet« poroča iz Helsingfors, da je odpotovalo od tam včeraj 250 angleških pomorščakov in častnikov posade v Vzhodnem morju ležečih podmorskih čolnov preko Petrograda in Arhangelska na Angleško.

V Petrogradu.

(Po »Novi Reforme« z dne 3. januarja.)

Arhivarska mesta Levova, dr. Aleksandra Celovskega so svoj čas Rusi s seboj vzeli in ga nastavili v Petrogradu pri likvidacijski komisiji za kraljestvo Poljsko. Nedavno se je vrnil iz Petrograda domov ter je levovski dnevnikom podal zanimiva poročila o dogodkih zadnjih mesecev, ki jih je videl na lastne oči.

Celovski je videl prvo boljševiško revolucijo in paniko, ki je nastala vsled poraza v Galiciji in padca Rige, pa tudi krvave prizore druge boljševiške revolucije, ki je vrgla Kjerenskega. Zapuščal je Petrograd v stanju splošnega kaosa in rastoče anarhije. Kdor ne odobruje boljševiških gesel in ne hvali njih činov, se smatra za protirevolucionista. Na stotine ljudi je v ječah. Smrtne kazni ni, a dovoljena je »samoodba« (linčanje) in ta je na dnevnem redu. Podpora boljševiške vlade je oborožena sila, sestavljena iz vdanjih ljolkov in takozvane Rdeče garde. To gardo tvori 40.000 delavcev in šumnodivnikov vsake sorte, oboroženih s puškami, ki pridno stražijo zlasti zborovališče vlade v Smolnem Institutu. Vsak gardist dobi na dan 15 do 25 rubljev. Strah prevzame nehoče človeka, ki pride mimo in vidi grozne tipe te straže s grozovitostjo, greloče se pri ognjih na ulicah in trgih ter vsak hip pripravljeno streljati.

Vsak lepše oblečeni človek je v očeh drhali buržoaz in zato bitje, ki ne zasluži nobenih ozirov. Sovrastvo proti »buržoaziji« je glavna vsebina vsega tega pokreta. Še več, obrača se sploh proti inteligenci. Geslo: Do! z gramotnosti! (= ki znajo pisati) je vsklikanje. V neprestanih političnih mitingih ali zborovanjih silijo le strastne razprave in trdovratne prepire o zemlji, o uničenju buržoazije, o zaplenjenju njene lastnine, o potrebi revolucije celega sveta. Ruska armada se je izpremenila v politikujoča krdela, ki brez reda ubegajo s fronte, napolnjujejo vse vlake, bežejo v mesto — na obrambo revolucije ali domov. Po številu je bilo pred par tedni na fronti še 15 do 20 procentov vojakov. Oficirji so postali pravi mučeniki; vsak soldat smatra za svoje dolžnost, jih omalovaževati in poniževati. Na obrazu vsakega oficirja se odraža sram in potrost. — Trume vojakov kupčujejo z vsem, po vseh ulicah in trgih, od vžgalic do ženskega perila in vojaške opreme. Strah pred gladom je vsem na ustih in zavzema največ prostora v časopisu. Gospodovanje »carja — glada« (tako govorijo) bo strašnejše nego carja Romanova. V zadnjih časih so bile glavni viri aprovizacije za Petrograd zaloge, skrite pri spekulantih in sedaj konfiscirane. Kaj bo dalje, je težko reči. Je to največja težava Ljeningove vlade, ki more vesti do težkih nemirov in do neopredvidnih posledic. Splošnovanje tuje lastnine preživlja nevarno krizo. Tatvine, napadi, plenitve, požigi, razbijanje prodajaln, palač, magazinov, vse to je doseglo tako mero, da se ceni škoda, ki nastaja od tega vsak dan, na pol milijona rubljev. Izi zvečer z doma, zlasti peš, je nevarno spriti nebrojni napadom na najljude, natejših ulicah. Polozaj inteligentnih in imovitejših slojev se z vsakim dnem hujša. V zadnjih tednih je bilo ponoči in podnevi vsak hip na raznih straneh mesta siliti strela...

Strah pred popolno anarhijo, pričakovane nečesa strašnega budi med širokimi masami tesno bojazen o bližnji bodočnosti. Vlade carske se zdijo sedaj raj v primeri z današnjim stanjem. Silijo se o tem govoriti na vsak korak, a ker je to za enkrat izključeno, se širše vrste ogledujejo za drugo rešilno desko: to so Nemci, katerih prihoda pričakujejo v kratkem, za vzpostavitev, dasi. Imeroval se je celo že, ko se to zgodi. Iz anarhije raste germanofilski duh. Po obsem prepričanju je blizu čas, ko se za temne, nekritične mase, zbunjene z besedo in peresom, vlada Ljeninga in Trockega izkaže kot premalo revolucijska in ko jo izpromene v strašen, krvav teror. Vsa Rusija plane tedaj v plamen, ki ga bo Evropa morala gasiti v lastno varnost...

Dogodki na bojiščih.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 11. januarja. (Kor. urad.) Vzhodno bojišče Premirje. Italijan-ko bojišče. Nobenih pomembnih dogodkov. — Seč gen. štaba.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berolin, 11. januarja. (Kor. urad.) Zapadno bojišče. Skupina gimnaprehta in nemškega prestolonaslednika. Sovražnikovi poskusi nenadno in po strelski pripravi dne 10. januarja zjutraj vdreti jugovzhodno od Vpresa v naše pozicije so se ponesrečili. Čez dan se je razbil na flanderski fronti in jugozapadno od Cambraja živahen artiljerijski boj. Med Moeuresom in Marconijem se je angleški artiljerijski ogenj zvečer in rano zjutraj včasih stopnjeval do največje sile. Tudi francoska artilerija je bila na obeh straneh St. Quentin in v posameznih odsekih med Oiso in Alno živahna. — Skupina vojske A. Gretha v Württembergu. Zapadno od Blaumonta zvišano bojno delovanje.

Vzhodno bojišče. Ničesar novega. Ob makedonski in italijanski fronti. Nobenih posebnih dogodkov. — v. L.

Z ITALIJANSKE FRONTE

General Diaz o italijanski armadi. Italijanski generalissimo Diaz je rekel nekemu angleškemu vojnomu poročevalcu: Tekom zime se bodo Italijani za svojo odprmo črto na novo organizirali in ob ugodnem trenutku se zopet oprimejo ofenzive. Zadnji umik je imel to dobro posledico, da smo v armadi izločili prevelo od pšenice, tako da italijanska armada stoji danes tu neomajna v svoji bojni sili in vešaji do boja.

NA ZAPADNI FRONTI

Na zapadni fronti nadaljujejo Angliji in Francozi izvidne boje. Na mnogih mestih so Nemci konstatirali, da so sovražniki pripravili nove velike napade. V posameznih odsekih je prišlo do silnih artiljerijskih bojev, kar je nedvomno znamenje, da se pripravljajo podvzetej in dalekoženitni cilji. Angliji so od zadnje jesenske bitke sem močno ojašali svoje čete ter pomnožili svojo artiljerijo in število tankov. Važni viri govorijo, da se bo brez dvoma izrekla za ofenzivo, ker hočejo Angliji in Francozi preprečiti, da bi jih Nemci z napadom prekosili. Računati moramo celo z možnostjo rimske bitke.

SOLUSKO PODVZETJE

Ženeva, 9. januarja. Glasom, poročila Matina, je Clemenceau v ponedeljek sporočil strankarskim voditeljem, da se bo solusko podvzetje nadaljevalo.

Politične vesti.

Državni zbor. Urad poslanske zbornice je razposlal danes povabila k plenarni seji dne 22. t. m. Na dnevnem redu stoji kot edina točka poročilo zdravstvenega odseka glede naknadnega zdravljenja na bojišču ranjenih vojakov.

Stari časi se vračajo? V govorih krogih se zadnje dni prav pridno rolpotira novica, da bo Kranjska s 15. ali 20. januarjem zopet proglašena za ožje vojno ozemlje, češ, da je to tako iz gospodarskih kakor tudi iz političnih razlogov potrebno. Nam se zdi ta govorica naravnost nezasišna: fronta poteka daleč od Kranjske in na bojišču svetu bi ne našli vojaškega razloga, da pride kranjska dežela zopet pod vojaško oblast. Ožje vojno ozemlje pa obtoja, upajmo, izključno iz vojaških razlogov. Ako kolporterji omenjene govorice napačajo, da bo morala Kranjska iz gospodarskih ali celo političnih razlogov postati zopet vojno ozemlje, imitirajo vojaški oblasti, da bo storila nekaj, kar je nedružljivo z zakonitostjo in pravičnostjo. Da bi gotova gospodarska rada zopet videla slovensko deželo pod učinkovitejšim pritiškom, to nevedo verjamemo, da bi pa bile vojaške oblasti voljne se udejniti načrtom, ki z vojaškimi zadevami nimajo ničesar opraviti, tega pa ne moremo verjeti in ne bomo verjeli, dokler nas dejstva ne prepričajo, da smo se zmotili.

Dr. Šusteršič pred cesarjem. Z Dunaja poročajo 11. t. m. zvečer, da je cesar sprejel deželnega glavarja kranjskega dr. Ivana Šusteršiča v posebni audienci.

Mistifikacija. Pod tem naslovom nam pišejo iz Radovljice: V večernejši številki Vašega lista ste priobčili, da sva podpisana podpisala zaupnico dr. Šusteršiču. Če je hotel dotični dopisnik napraviti predpustno šalo, naj vzame sebe za predmet. — Z odličnim spoštovanjem: Vinko Savnik, trgovec, Florjan Janč.

Češka deklaracija. Ministrski predsednik dr. v. Seldler je odgovoril na novo zahtevo češkega Svaza, da naj se dovoli objava češke deklaracije, kakor poroča »Venkov«, da slet kot prej aje more ugoditi tej zahtevi. Takozvani dobro poudeni krog pravilo o deklaraciji, da vsebuje stare češke fraze in polemiko proti Czerninovi razlagi samoodločbe narodov ter poleg tega tudi napade na Ogrsko, kar da je najbrže pravi vzrok, zakaj je bila deklaracija konfirirana.

Melioracijska enquete. V večernejši seji enquete glede melioracij je sekcijski načelnik dr. von Grün povedal, da bo centralni državni dolg dosegel svoto 72 milijard. Na glavo odnate torej 30. junija 1918. 2475 kron. Obrestovanje bi zahtevalo pri 6% obrestovanju na leto 4335 milijonov kron. Vlada mora najti sredstva, da si preskrbi del tega velikanskega bremena brez trajne obremenitve davčne sile ali vsaj brez trajnih žrtv za državo. Tako kot je povzdiga produkcije na raznih poljih, v prvi vrsti v poljedelstvu. Investicije za melioracije moralo nositi predvsem oni, ki bodo imeli v prvi vrsti od tega materialno korist. Iz večjih dohodkov bo dobivala država kar more zahtevati na zvišanih davkih. Za melioracije pa bo država morala izdati mnogo več kakor je izdajala dosedaj. Tudi hoče država izboljšati svojo kreditno organizacijo. Pri tem pa bodo državo morali podpirati avtonomni faktori dežel. V debati se je naglašala potreba prisilnih davkov, treha pa se je ozirali na težavne finančne in zemljiške razmere. Glavno vprašanje je naložila enкета na prstovollno sodelovanje prebivalstva. V poljedelski seji, v kateri je zopet predsedoval poljedelski minister, se je vrnila debata o prispevkih iz javnih sred-

stev. Glede kredita se je razmišljalo vprašanje, da naj se deželnim bankam dovoli izdaja melioracijskih obligacij pod državno garancijo. Enquete se je zavzela tudi za centralno organizacijo zadržnih kreditnih organizacij in za ustanovitev državne zadržne blagajne s pravico izdaje zastavnih listin.

Razbito zborovanje nemško-nacionalnih aneksionistov v Gradcu. Za večeraj zvečer je bilo sklicano nemško nacionalno društvo v Gradcu v takozvani »viteški dvorani« zborovanje pod devizo »za pravični mir«. Dvorana je bila nabito polna. Ko je začel govoriti vseučiliški profesor dvorni svetnik dr. Rudolf v. Scala, ki je začel z besedami: »Bodimo hrabri, stanoviti, vztrajni, pogumni in misli in ponosi in delih.« je zaklical nekdo izmed občinstva: »V zaledju!« Takoj je bilo vse pokoncu in nemški nacionalci so hoteli pobiti klicačelja na tla. Prišlo je do prave bitke med nemškimi nacionalci in nemškimi socialnimi demokrati. Galerija je pela »Wacht am Rhein«, socialni demokrati so zvižgali in peli »Pesem dela«. Državni poslanec Wolff se je z govorniškega mesta pritoževal, da je prišlo tako daleč v najbolj nemškemu mestu Avstrije. Čarovarjali so mu z zvižgi in klici: »Dol z njim!«. Ker kravalom ni bilo konca, je proglasil predsednik zborovanja za zaključeno in poslanec Wolff je naznanil, da se bo v kratkem vršilo novo zborovanje z istim dnevnim redom. Potem se bo skrbelo, da se taki prizori ne bodo obnovili. Straža je na to izpraznila dvorano. Na dvorišču deželne hiše je neki nemški nacionallec zopet poskusil govoriti, pa tudi ni mogel priti do besede. Tudi na cesti so se nemški nadaljevali. Socialni demokrati so kričali: »doli s podaljševalci vojne, moke hočemo!«. Ob pol 9. je zavladal zopet mir.

Kako poroča korespondentni urad. Nezanosilivost, da ne rečemo kaj hujšega, se je pokazala pri korespondenčnem uradu tudi v poročilu o govoru Lloyd Georgea. Izdana sta bila dva teksta, ki se drug od drugega celo bistveno razločujeta. Tako se glasi odstavek o Avstro-Ogrski enkrat: Ententa je mnenja, da je neizogibno potrebno za stabilnost v zapadni Evropi, da se ustvari neodvisna Poljska, ki obsega vse resnično poljsko ozemlje. Razkosanje Avstro-Ogrske ne spada med angleške vojne cilje. Avstro-Ogrski narodi pa morajo dobiti resnično avtonomijo. Tudi logične zahteve Italijanov po združitvi s svojimi soplemeniki brati se morajo izpolniti. Isto velja za Romunsko. Če se te upravičene zahteve izpolnijo, bo Avstro-Ogrska država, ki bo mogla podpirati mir in svobodo Evrope, dočim je sedaj povsem le orodje zavrnjene pruske vojaške avtoritacije. — V drugi izdaji pa pravilo: Zdi se nam, da je neodvisna Poljska, ki obsega ves v resnično poljski živelj, ki si želi biti v njenem okrilju, za ravnotežje Evrope nujno in neizogibno. Enako, in kolikor toliko v skladu z Wilsonom, da razkosanje Avstro-Ogrske ni zahteva naših vojnihih ciljev, sem tega mnenja, če se ne bo dala avstro-Ogrski narod dom, ki so si to že davno želeli, lastna vlada, na temelju pravnih demokratičnih načel, da je nemogoče upati, da bi se odstranile one okoliščine v tem delu Evrope, ki so že tako dolgo ogrožale njen občni mir. Tudi v nadaljnjem tekstu najdemo še mnogo neskladnosti, in vprašujemo se: Zakaj vse to?

Ogrska poslanska zbornica. Ogrska poslanska zbornica se sestane dne 16. t. m.

Madžari proti Avstriji. Povodom krize v ogrskem ministruvstvu za prebrano se začnejo madžarsko časopisje z vso silo v Avstrijo »Pesti Naplo« prinaša članek v katerem pravi: »Avstrija je kriva, da je grof Hadik že drugič ponudil svojo demisijo. Lazniavo avstrijsko časopisje prinaša fantastične pripovedke o velikem blagostanju na Ogrskem, kako so tam vsa sredi sili do grla. Nekaj madžarskih vojnihih liferantov je razglasilo po Dunaju, da je pri nas vsega dovolj in tajni agenti, poslani z Dunaja na Ogrsko, so poročali, da na Ogrskem živila gnijejo in plesnijo, toliko da jih je. Tako je moral oti do tega, da je Ogrska sama morala pitati vso vojsko in površi se dober del avstrijskega prebivalstva. Dr. Wekerle namerava ustanoviti novo stranko in ena izmed točk njegovega programa je madžarska vojska. Tako so zagnali na Dunaju krik in avstrijsko časopisje nam hoče vračati za sluge, ki smo jih pridobili v vojni s tem, da nam hoče postaviti na čelo naša aprovizacije vojaka. Prav enostaven je njih račun. Diktator skupne aprovizacije je podpolkovnik. Avstrijski aprovizacijski minister je polkovnik. Pri nas pa naj imenujejo na čelo aprovizacije majorja. Tako morata polkovnik in podpolkovnik enostavno zapovedati majorju, da mora vse madžarske zaloge pobrati in izročiti Dunaju ter odjesti Madjarom zadnji hleb kruha. Ne gre za to, da se pomaga dunajskemu prebivalstvu, marveč za to, da dobe d bavitelj šim več živeža in da morejo izpolniti vse želje občinstva na Grabnu in na Kärntnerici. Krize grof Hadika smeli krize avstrijske vojske.

Avstrija ne more pri nas rekvirirati ne samo za to, ker ni nas pilitor ni, da bi se dalo rekvirirati, marveč tudi za to ne, ker v tako postojanje ne bomo privolili. Tu smo mi gospodari in hočemo tudi sredi vojne obdržati svojo neodvisnost. Nočemo, da bi imeli skupno aprovizacijo, tudi ne, če nam dovolijo rekvirirati v Avstriji premog. Mi nismo niti siti, nosimo zakrpano obleko, 20 kron plačamo za vitelj sukanca, nimamo namiznih prtov, ne moremo tapetirati svojih stanovanj, nimamo pohištva, niti si ne moremo dobaviti čevljev. Imeli pa bi vsega tega zadosti, če bi ne bili to poleg tajni agenti avstrijskih tovarov pokupili vso robo, da jo morejo prodati zopet za 200 do 300% dobička. Družba, ki je mogla tako postorati, nima pravice reči, da je siromašna. Avstrija na nam ne more poslati aprovizacijskega diktatorja niti v uniformi niti v civilu.

Slovaški letaki iz zrakoplova. Iz Požune prinašajo »Narodne Novine« dopis, ki pravi, da se je nad Požunom pojavil zrakoplov, ki je metal na mesto letake, čudite se! v slovaškem jeziku, obsegal pa je govor dr. Wekerleja z velikim nadpisom: Podpisite vojno posojilo! Ves Požun je bil preplavljen s slovaškimi letaki in nikdo se ni nič zgrajal radi tega. Kadar gre za naš denar, takrat gospodje Madžari znajo tudi slovaško.

Avstro-Poljska dinastična unija. »Zemlja Lubelska« smatra kot edino pametno rešitev poljskega vprašanja, da se pridruži Galicija kraljevini Poljski in ponudi prestol poljskih kraljev habsburški vladarski hiši. Pri tem se mora še posebno poudariti, da nobeden pameten poljski politik ne more razumeti te zveze drugače, kakor da dobi poljska država zagotovljeno svojo narodno samostojnost. Poljska država od Karpatov do zahodnih poljskih meja pod žezlom močne habsburške dinastije — to je program, ki bi ti dal moč in odprl pot sigurni bodočnosti. Poljski narod mora danes združiti vse svoje moči, da se udeleži ta program.

Angleška knjiga o Jugoslovanih. V Londonu je izšla knjiga W. F. Baileyja »The Slavs of the war zone« (Slovani v vojni zoni). Pisatelj opisuje običaje, življenje, obleko, zabave, ples in pesmi slovaških narodov na Balkanu, kakor tudi njihove aspiracije politične, kulturne in verske. Pisatelj je prepotoval vse te kraje in navaja lepe prizore iz Bosne, Hercegovine, Dalmacije, Hrvatske in Črne gore. Na kongresu pritožuje, da je ta pesniški in plemeniti narod postal sedaj pozorišče krvavega plesa. Srečen pa je vendar Slovan, piše Anglež, ker on veruje v tri večne stvari: v svojo domovino, v svojega duha in v svojega boga.

Čehi in Nemci pred Evropo. Dr. Herben piše v članku o češkem vprašanju v »Nar. Listih« (1918—1918) med drugim: Kolo naše usode se je obrnilo. Ono, po čemur so koprnili naši pradedi, in češar mi niti sanjati nismo mogli, to je prišlo: češko vprašanje zanima ves svet. Najrazličnejšega tona so glasovi iz Nemčije. Tam se jeze, da se pri njih tako malo ve o češkem narodu in priznavajo, da so bili krivo informirani. Dunajski listi mislijo, da bo češko vprašanje potlačila policija. Bismarck je rekel: Kdor je gospodar Češke, ta je gospodar Evrope. Včasih se je trdilo, da so češke dežele most za prehod zapada na vzhod. Zgodovina tega ne potrjuje. Zdi se pa, da je češka kotlina most med severom in jugom: sedaj se govori, da pot iz Berlina v Bagdad vodi preko Češke in Prage. Zato pa je Nemčiji toliko do tega, da bi bila ta pot prosta. Ne gre pa samo za položaj dežele, ampak pozornost sveta je obrnila nase tudi na rod iz te kotline, ki se je začel zavedati svoje sile in časti v 18. in 19. stoletju ter napravil prave čudeže tekom jednega stoletja. Čehi ne le da se morejo meriti z drugimi narodi v državi, marveč jim tudi prednjačijo. Vse to se je zgodilo brez podpore države, da proti njeni želji ob nešteti ovirah, zlasti s strani Nemcev, ki so se trudili, da bi Čehi ne napredovali in rastli. Tako stojimo danes pred Evropo: mi in oni.

Angliški minimalni program. »Daily Chronicle« piše: Državniki centralnih držav morajo pomisliti, da pogotj, katere je postavil Lloyd George, tvorijo naše minimalne zahteve. Ni jih mogoče zmanjšati, marveč le poostri. To naj zlasti premisla Avstro-Ogrska in Turčija, ker bi bili zavezniki morda prisiljeni ne morda iz maščevanja, marveč zaradi svoje lastne varnosti, uporabiti bolj drastično politiko. »Times« pišejo: Za Nemčijo in v še večji meri za Avstro-Ogrsko in Turčijo je izjava ministrskega predsednika svarilo. Vsa država, vsi drugi zavezniki in Zedinjene države smatrajo splošno to izjavo kot minimalno zahtevo, ki se ne da več zmanjšati. Pogoji, ki so se ponudili nekaterim zavezniškim centralnim državam, so izredno ugodni, odvisni pa so od popolnega poštenega in takojšnjega sprejetja. Če te države naših zahtev ne sprejmejo, zapadejo te zahteve.

Papež za Lloyd Georgea? Pod tem naslovom poroča berlinski »Tägl. Rundschau«: Zelo čudno se izražajo v Vatikanu glede papeževine in njenega op-

voru Lloyd Georgea. Katoliški »Corriere d'Italia« pravi, da pomeni govor Lloyd Georgea važen korak miru nasproti, ker vsebuje v bistvu vse mirovne formule papeževine note. Tudi »Osservatore Romano«, glasilo Vatikana, pravi, da more pomeniti Lloyd Georgea govor pričetek konca vojne. Anglija je povedala, kaj hoče ter vrgla nemalo balasta stran. Kar ostane, se približuje predlogom grofa Czernina tako zelo, da bi moglo prav lahko služiti kot podlaga za nadaljni razgovor. »Tägl. Rundschau« pristavlja: Treba je sedaj hitro skleniti in jasno povedati, kaj mislimo o taki razlagi Lloyd Georgeovega mirovnega programa. Se ni izpregovoril Vatikana, še se ni dal papež sam zapeljati, da bi se bil postavil tako proti našim interesom, še so samo Vatikano blizu stoji listi, ki ga obremenjujejo, a mu ne nalagajo še nobene obveznosti. Benedikt XV. in njegovi odgovorni svetovalci so ravnokar povodom papeževine proslave zavzetja Jeruzalema izvedeli, kako lahko je kreniti s poti nevtiralnosti in zaiti v koprive. Ta črta je kakor črta lepega, ozka kot las in vsako prekoračenje pelje človeka nedogledno daleč stran. Če si pa papež prisvoji temeljna načela Lloyd Georgea, bi prekoračil to črto. Njegova stremjenja bi se postavila v jasno protislovje k čustvom in prepričanju vsega nemškega naroda tudi vseh nemških katoličanov. Če tega v Vatikanu res ne vedo, naj bi to spoznali iz enodušnega pričanja vsega nemškega časopisja katoliškega centra. Celu »Germanija« g. Erzbergerja pravi, da se niti Rusi, katerim je bil govor v prvi vrsti namenjen, ne bodo dali zapeljati. Morda si papež vendar še premisli!

Papež proti zračnim napadom na italijanska mesta. Iz Lugana poročajo, da je papež pri sprejemu rimskih plemenašev in patricijev imel nagovor, v katerem se je dotaknil tudi najnovejših letalskih napadov na Padovo in druga italijanska mesta in izjavil, da bo obsojal krivico, kjer koli se pojavi in da se je galsil proti obliki vojevanja, ki je naperjena na nebranjena mesta. »Osservatore Romano« poroča, da se je papež tozadevno obrnil do vlad centralnih držav in avstrijskega cesarja.

Utisi Wilsonovega govora. Francosko časopisje, predvsem Temps, izraža Wilsonu zahvalo, da je stališče Amerike prvič preciziral korektno v francoskem mislu. »Temps« silno napada poljski regentski svet povodom obiska v Berlinu, ter se obrača zlasti proti besedam v govoru kneza Ljubomirskega, ki se glase: V zvezi z nemškim narodom hočemo zasledovati velike namene človeštva.

Srbska mislija pri Wilsonu. Svičarski listi poročajo iz New Yorka: V Washingtonu je dospelo srbsko posebno odposlanstvo pod vodstvom srbskega poslanika v Parizu dr. Vesniča. Državni tajnik Lansing je odposlanstvo na kolodvoru svečano sprejel. Predsednik Wilson je sprejel poslanika Vesniča v navzočnosti Lansinga ter je Vesnič predsedniku izročil pismo srbskega prestolonaslednika Aleksandra. V daljšem govoru se je Vesnič predsedniku Zedinjenih držav v imenu srbskega naroda zahvalil. Wilson je nato odgovoril, da je Amerika od početka sem stala odkrito na strani Srbije. Predsednik bo zastavil svojo avtoriteto, da zagotovi svoboden razvoj malih narodov v Srbiji in Belgiji, je izjavil Wilson, zavzemata prvo mesto v mojih mislih in storil bodem vse, da jima dam vsako možno, moralno in materialno podporo. Vršila so se nato posvetovanja glede vojaških in političnih vprašanj. Srbska mislija je obiskala tudi senat ter je bilo sklenjeno, da se srbsko poslanstvo udeleži prihodnje javne seje senata, v kateri bo Vesnič govoril.

Srbska vlada v Solunu. Italijanski listi poročajo, da odide srbski ministrski predsednik Pašić v Solun, da organizira tam sedež srbske vlade. Vsi srbski državni arhivi so bili prepeljani v Solun in srbski državni uradniki so že dospeli tja.

Vojna do leta 1920? Newjorški »World« piše: Ako naj odloči svetovno vojno moč Amerike, potem ni mogoče, da bi Zedinjene države vso svojo silo napele pred letom 1919. Amerika mora obvladati ogromno zapreko: Atlantski ocean. V Angliji mislijo po pravici, da Amerika na noben način ne bi mogla nastopiti z vsemi svojimi silami v boju, ki bi se obnovili leta 1918, na Francoskem. Ententa bo dosegla večje uspehe leta 1919, kakor pa 1918. Merodajne osebe sodijo, da se bo mogel sestati mirovni kongres leta 1920. Tako izjava urednik Lindey omenjenega lista, ki se je mudil v Evropi.

Španski parlament. Iz Madrida poročajo: V dekretu, ki ukazuje razpust cortezov, se zapisujejo volitve za zbornico na 24. februar in za senat na 10. marec. Corteza se sestane 8. marca. Vest, da je vlada preklicala razpust parlamenta, torej ni resnična.

Ženska volilna pravica na Angliškem. Zbornica lordov je sprejela določbe zakona o volilni reformi, ki podeljuje ženam volilno pravico.

Za deklaracijo in za politiko Jugoslovanskega kluba.

Občinski odbor občine Raka na Dolenjskem je v seji dne 18. decembra 1917 soglasno sklenil naslednjo izjavo: Občinski odbor navdušeno pozdravlja delo Jugoslovanskega kluba za osvoboditev našega zatiranega naroda. Izrekamo se v polnem obsegu za združene Slovence, Hrvatov in Srbov v samostojno državo pod habsburškim žezlom. Iz vsega srca želimo, da bi že skoraj zasijal Jugoslovonom oni zlati dan, ki ga je s proroškimi očmi gledal v zadnjih dneh svojega življenja naš veliki Janez Ev. Krek, za kojega spomenik se daruje prispevek 100 kron. Zahvaljujemo se prevzvišenemu knezoškofu dr. Antonu Bonaventura Jegliču, da je v odločilni uri krepko in neustrašeno zastavil svoj glas za zedinjenje jugoslovanskega naroda. Najodločnejše obsojamo postopanje poslancev Šusteršiča in Jakliča, ki sta pri tako važnem delu zapustila našo zastavo in strahopetno pobegnili iz Jugoslovanskega kluba na veselje naših narodnih sovražnikov.

Zupanstvo Rihenberg nam poroča: 2586 oseb broječa občina, izključno slovenske narodnosti, Rihenberg, izraža svojim narodnim voditeljem, državnoborskim poslancem v Jugoslovanskem klubu, za njih dosedanja politiko, popolno zaupanje. Pridružuje se jugoslovanski deklaraciji z dne 30. maja 1917 ter klič: »Vztrajati in biti boj do končne zmage«, od izvojevanja združitve vseh Jugoslovancev v enotno državo, kjer se nam bo mogoče otestiti sovražnega robstva in tujega gospostva, kjer nam zasije solnce bratstva, svobode, miru in zadovoljnosti. Odločno obsoja korak dr. Iv. Šusteršiča in njegovih privržencev s farizejskimi načrti in svetuje svojemu narodu slogo, kajti sloga jači, nesloga tlači. — Rihenberg, dne 10. januarja 1918. — Zupan: Ivan Colja.

Podružnica Narodne delavske organizacije za Ajdovščino in okolico v Ajdovščini soglasno v polnem obsegu z najniško deklaracijo ter pozivlja Jugoslovanski klub, naj vztraja v misli deklaracije do končne zmage. — Smatramo pa, da bi bilo pod častjo zavednega narodnega delavca, če bi izrekli politiki bivšega načelnika S. L. S. svojo grajo, ker »On« in njegovi privrški sploh niso vredni, da se jih narod še spominja. — V Ajdovščini, dne 29. grudnia 1917. — Kristo Ergaver, l. r., tč. predsednik.

Vse begunke iz vasi Ravnice pri Gorici, sedaj v St. Peterški okolici, se pridružujemo izjavi slovenskih žen in deklet. Navdušeno pozdravljamo svobodno Jugoslavijo. Jugoslovanskemu klubu izrekamo za njegovo državno pravno deklaracijo z dne 30. maja 1917 in za njegovo nevtrasteno delovanje v misli te deklaracije svojo zahvalo in priznanje. Dr. Šusteršiču kot vskoku iz Jugoslovanskega kluba izrekamo najostrejšo grajo in nezaupanje, ker krši s svojim nastopom slogo in edinstvo v tem velikem zgodovinskem času. V obraz mu povemo, da je njegovo delovanje delovanje Judeža! — Slede podpis.

Begunci iz Ravnice in goriškega okraja, zbrani v St. Petru na Krasu, na sestanku dne 9. prosinca 1918, soglasno odobravamo in veselo navdušeno pozdravljamo jugoslovansko deklaracijo z dne 30. maja 1917 ter se ji pridružujemo v polnem obsegu. Soglasno izražamo svoje popolno zaupanje Jugoslovanskemu klubu. Vzrodoščeni kličemo: le tako nevtrasteno naprej! mi stojimo kakor močni, neprimagljivi jez za Vami. Ostro in najodločnejše obsojamo izstop dr. Šusteršiča. Prevzvišenemu knezoškofu dr. Jegliču izrekamo zahvalo za tako odločni javni nastop. — St. Peter, dne 9. prosinca 1918. — Sledijo podpisi.

Varaždinski vsučilnik niki so podali izjavo, v kateri se v polni meri pridružujejo jugoslovanski deklaraciji, ki zahteva ujedinenje vseh Hrvatov, Srbov in Slovencev v samostojno državo na podlagi samoodločbe narodov. Izražajo svoje prepričanje, da je samo na ta način mogoč zdrav kulturni in demokratiški razvoj naroda. Z ogorčenjem obsojajo vsak pokret, vsako delo in vsak program, ki bi tudi le posredno otežkočal dosego teh narodnih teženj.

Meščani in okoličani mesta Banjaluka v Bosni so izdali tole izjavo, s katero se pridružujejo jugoslovanski deklaraciji: Mi potpisani gradjani grada i kotara Banje Luke s našim svečenstvom od prvog smo časa svom dušom pristali uz deklaraciju Jugoslavenskog kluba od 30. svibnja 1917. Kako smo držali, da se ne će naći ni jedna hrvatska duša u našoj domovini, koja ne bi bila uz spomenutu deklaraciju t. j. za jedinstvo Hrvata, Srba i Slovenaca, na jugu i Monarhije, nismo smatrali našim a javnosti izjavili.

ter je u zadnje doba izbila struja, koja ide za tim, da i opet nakon tolikih gor-kih kušnja razbije narodnu slogu, te rastrga ono, što je po prirodi, krvi i je- ziku jedno, ovim pred cijelim svijetom svečano izjavljujemo, da stojimo nepo- kolebivo uz svibanjsku deklaraciju juž- noslavenskog kluba. U jedinstvu Hr- vata, Slovenaca i Srba vidimo osigura- nu našu političku slobodu, naš prosvjet- ni, društveni i gospodarski razvitak. — Sledijo podpisi.

Slovensko ženstvo za deklaraciju.

Izjavi narodnega ženstva iz Kam- nika in okolice se je pridružilo še nadaljnjih 191 žena in deklet. Kamniška izjava ima dosedaj 447 podpisov, pri- glašajo pa se še vedno nove dekla- rantke.

Narodne žene in dekleta iz Škofje Loke, brez razlike stanu, vzradošene pozdravljajo deklaracijo jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1. l. in se enoglasno pridružujejo izjavi ljubljanskih narodnih žen in deklet. Ge- slo Jugoslovanskega kluba: »zdrže- ni s Hrvati in Srbi in gospo- darji v svoji lastni hiši, mora postati evangelijske vsake zavedne Slo- venke, vsakega poštenega Slovenca, da bo enkrat konec zapostavljanja in pre- ganjanja našega trpinčenega naroda. — Sledi 627 podpisov.

Podpisane žene in dekleta iz Tr- bovelj pozdravljajo delo naših na- rodnih poslančev v Jugoslovanskem klubu in izjavljajo, da smo z dušo in srcem za ujedinjenje našega slovensko- hrvatskega srbskega naroda v svobod- no državo pod okriljem habsburške di- nastije. Hočemo, da bodo naši otroci svobodni in srečni državljani svobodne Jugoslavije. — Sledi 1719 podpisov.

Slovenske narodne žene in dekleta iz Središče slovenske izjavljajo, da smo z dušo in srcem za majniško de- klaracijo »Jugoslovanskega kluba« ter zahtevamo v habsburški monarhiji uje- dinjenje našega slovensko - hrvatsko- srbskega naroda. — Sledi 174 podpisov.

Slovenske žene in dekleta pri Mali Nedelji na Stajerskem se soglasno pridružujejo izjavam vseh slovenskih strank za državno pravno de- klaracijo z dne 30. maja 1917. Jugoslo- vanskemu klubu in njegovemu načelni- ku izrekaajo popolno zaupanje in mu kli- čejo: Neustrašen, brezobziren boj do zmage! — Sledi 150 podpisov.

Sestanek nabiralk podpisov za iz- javo slovenskega ženstva se vrši v sre- do 16. t. m. ob 4. popoldne v posvetoval- nici mestnega magistrata.

Z Goriškega.

11. januarja.

»Vojna pomoč za primorske Nemce.« Pri centralni banki nemških hranilnic se je ustanovila »Vojna pomoč za primorske Nemce«. Očitno, kateri so podpi- sali med drugimi poslanec Dobernig, pred- sednik poslanske zbornice dr. Gross in du- najski župan dr. Weisskirchner vabi vse nemške rojake na številne darove in po- udarje, da bo treba velikih sredstev. Nemški listi z navdušenjem podpirajo na- meravano kolonizacijsko akcijo in se ozira- jo v posebni meri na Gorico, češ, da tam je bilo precej Nemcev, ki so odšli valed vojno in ki se hočejo sedaj vrniti. Patri- otične zabele seveda tudi ne manjka, kajti nikdo ne sme dvomiti nad tem, da so Nemci ob vseh razmerah državi zvest element in neizmerno dragocen del primorskega prebi- valstva. Kljub tako brdkoresnim časom se ti vendar naberejo ustnice v nemških, ki čitaš o »dragocenem nemškem prebivalstvu v Primorju«, brez katerega bi izgubila de- žela dragocenost in pa izgubila bi z njim dr- žavi zvest element, to je tisti element, ki se je bratil z teškim irredendentovskim ele- mentom v raznih delih, ko so primorski Slovani manifestirali svojo udanost do av- strijske vladarske hiše. Kar je bilo v Gorici Nemcev, so bili c. kr. uradniki v glavnem, drugače si jih lahko seštel na prstih ene roke. Odkar pa je stekla po detali državna železnica, je dovažala nemški živelj. Tisti glavni za železniško službo sicer povsem neoposredni ali za nemško nasilno delova- nje v Primorju izborni izveščani Wieser v Gorici je bil glavni nemški kolonizator pred izbruhom vojne in tam okoli kolodvorja je hotel zanašati pradi nemškega semena. Sedaj šli zopet v Gorico in njegov soproda Cham je že avanziral tudi za Gorico. Ako bodo šli ali sem Nemci in hoteli motiti ob- novljeno delo za slovensko Goriško, bo zavreščeno po deželi, da bo nastal bojni vi- har, ki bo s svojo silo odbil vsakršne na- vale in pognal sovražnika v beg.

Nemško stanovanjsko dru- štvo. Parkrat že smo se spomnili z nemškimi društvom »Wohnungsfürsorge - Verein« za Stajersko, ki je raztegnilo svoje delovanje na obnovitev po vojni poškodovanega Pri- morja, zlasti Gorice. Torej Gorico in jo na piki Nemci in po Gorici stežaje svoje nem- ške prate. Na izrednem običnem zboru tega društva v Gradcu so se poudarili namen razširjenja poslovnega obrata na soprodo za vzpostavitve Primorja, zlasti goriškega mesta. Nadzorovalni svet je dobil pri št. 1, jerki ekskomptni banki tako pomoč, da bo mogoče napraviti velike zgrad- be. Zato pa išče kakor mogoče pri- nosov za velike nemške akcije na Goriškem. Na vojno so šli goriški slovenski žrtoli moške, prelivat kri za domovino in oca- rje, sovražnik je razbil našim delo, ob- vrsto goriških junakov stoji v prvih bojnih vrstah, marširajoči na padel, po barikadah udihujejo mlade žene in otroke po svojem domovju in stari ljudje legajo v grob v mrzli tuji zemlji, žetjo svojemu očevo po- vernitve in bojnih dni. Sovražnik je zbehal le oddelki naših vojakov, ki so širili svetlo razsvetljavo pri- gnanosti, ali to vso, ki mišljijo domovini in povrnitvi, se še vrši v časi boja.

za oameodločevanje narodov nasilna akcija nemškega nara- da, ki izromizirata, da pože- goriškega Slovenca z njegovim ne gruda. To je vojna napoved Nemcev primorskim Slovenem. Sprejemamo jo in nadejamo se, da bomo odbili notranjo so- vražnika, pa če je že tako močan in ima že tako visoko zaslimbo. Sloveni, pomislite, kaj naš čaka, ako bi se ne uresničila maj- nška deklaracija!

Italijanski stavbeniki se že organizirajo. Društvo Italijani v stavbenikov v Trstu je izreklo po svobo- diti Gorice cesarskemu komisariju cente Dandiniju čestitke na tem dogodku in se zajedno ponudilo za obnovljeno delo v Gorici. Conte Dandini je odgovoril društvu, da računa na njegovo pomoč, na kar se so- štani društva posvetovati in povedati svoja mnenja. Ko se bo pričelo obnovljeno de- lo, bo potrebna velika številica stavbenikov in zidarjev. Pričakujemo, da se tudi sloven- ski stavbeniki in zidarji uveljavijo v polni meri. Samo pobrigniti se bo treba pravčas, ne za to.

premoza in nadaljnjih 30 evrov jih je so- na pota. S tem je vsaj za nekaj tednov vo- mesto prekrbno s sušno potrebno lučjo la plinom pri obrtnih obratih.

Kaj vse kradajo po progi Ker je postal promet tako zelo oviran, se po- slusujejo mnogi železniškega nujnega transporta. Događa se, da odpro tatovi po- siljavte, ki sanje nimajo že v naprej nobene vrednosti. Tako se je dnl dogodilo, da je bilo najdeno na progi Gradec - Maribor opetovano več paketov filmov za kino, predstave.

Rekvizicija Stajerskega sadja? Dunajska Zet, se pritožuje v eni svojih zadnjih številkah, da na dunajski sadni trg prihaja premalo stajerskega sad- ja. Nadalje izjavlja, da je odredilo prebra- njevalno ministrstvo sasega stajerskega sadja in določila kot maksimalno ceno 75 kron pri meterskem stotu. Stajerski sadje- rejci, pravi »Zet«, pa se branijo oddati sadje pod 180 K meterski stot ... Mjer- ski stot po 75 K se pravi 1 kg po 75 v! Na Dunaju pa prodajajo navadno namizno sad- je po 5 K za kg! Cena je torej za škrt večja.

Vreme. Zadnji snež je obležal. Za- vel je sever in kar je sanovo zapadlo, je zmrznilo. Iz Gor. Stajerske poročajo, da div- jajo že par dni tamkaj veliki snežni vihar- ji. Vlaki s Dunaja dohajajo z velikimi za- mudami. Potujoče občinstvo se zelo prito- žuje. Vozovi II. razreda so navadno brez šip in sneg in mraz imata prost dostop.

Radi navijanja cen je bila ob- sojena pred tukajšnjim c. kr. okrajnim so- diščem prodajalca s klubki Porz Leyer. Klubke, ki jih je pokupila za 14 K komad, je prodajala po 46 K in po 50 K. Prisodili so ji 400 K denarne globe in poravnavo sod- nih stroškov.

Na naslov c. kr. poštnega ravništva v Gradcu.

(Od našega poročevalca.)

V Mariboru, 10. januarja.

Pred dnevi smo opozorili slovenske javnost, kako pričenja postopati uradniko- c. kr. glavne pošte v Mariboru s tistimi slovenskimi slovensko naslovljene poštne pošiljke. V onem slučaju je šlo za Lo- zovca, ki je bil v Ljubljani oddan ob 11. uri predpoludne 28. decembra 1917. v Ma- riboru pa dostavljen šele ob poln 10. uri predpoludne 29. decembra 1917. Kakor zna- mo, je priznal brzojavni sel, da se je došta, vitez za to zahvalila, ker je bil brzojav slo- vensko naslovljen.

Dne 10. t. m. je bilo došlo za člana iste slovenske obitelji ekspresno pismo. Odda- no je bilo v 8. pri L. na Kranjskem Dona- šalec nujnega pisa, stajalci c. kr. pošta uslužbenec je, čim je našel rodbino, prišel isto takoj izjaviti in žaliti. Prve je bilo, da je kritikoval očeno ocašeno in sicer v zelo razburjenem tonu. Oporogjen, da se naj kot c. kr. državni uslužbenec napram privatni stranki dostojno obnaša je prišel kričati moč, da in mo nemškega vladarja. Stranka ga je opozorila — ker je videla in spoznala za kaj gre — da smo tudi Slo- venci podaniki iste države, torej istega vladarja in, da vladar ni le za Nemce, sicer pa, da njega to nič ne briga in da bode stranka nastopila primerno pot, da se bodo gospodje mariborske glavne pošte tudi za slovenska ulična imena pobrigali, na kar mu je ta c. kr. državni uslužbenec zabrusil v obraz: »Redn's net so dumm, dos is' jo a Trottele!« in dodal: »Preje se Vam vsem to le sogodi in napravil z roko gesto, ki naj bi pomenila, da bomo — obehni... Ves ta dogodek moremo sodnijskim potom, pod pritožo, dokazati.

Oba ta slučajta sta preeklatantna, da bi človek ne razbral takoj na prvi pogled, da sta bila od izvestnih ljudi, ki se danes soprojo na c. kr. glavnem poštne uradu v Mariboru, dobro premišljena in s preudar- kom vzpizrojena. Prvi se je poslalo kot brzojavnega sja mladega fantiča, drugi pa zrelega moša — uslužbenca s očividnim na- menom, da se izmogne prepri in stranko, na- slovljena, do kake morebitne nepravilne besede, ki bi dala nemškem c. kr. poštne uradnikom c. kr. glavnega poštne urada dobrodošel povod, da nastopijo proti na- slovljenemu morda sodno - kazensko posto- panje radi žalitve uradne osebe. Namiga- vanje z »nemškim cesarjem« pa da tudi upravičeno k nadaljnjemu sklepanju, da je bil brzojavni sel k tej opazil posebno napeljan s pobožno željo, da bi slovenska stranka morla v razburjenju rabila kakšno nepravilno izjavo glede na državne razme- re našega časa.

Posivljamo c. kr. poštne ravništvo v Gradcu, da aspravi tem več kot nezno- nim razmeram pri c. kr. glavnem poštne uradu enkrat za vsolej konec in prepove c. kr. poštne uradnikom ter uslužbenecem enako nesramno izsilvanje in žaljenje slo- venskih strank.

Hkratu se tem potom obračamo do Jugoslovanskega kluba na Dunaju, da za- stavi svoj vpliv v to, da poskrbi na mero- datnem mestu kar najodločneje za to, da slovenske stranke v Mariboru v bodoče ne bodo več izpostavljene brutalitetam nem- skih uradnikov c. kr. pošte, ki ozir. uslužbenec in radi njihovega posto- panja škode trpele.

Vesti iz primorskih dežel.

Begunski zakon. Uradna »Wiener Zel- tung« je obročila včeraj, dne 31. decem- bra 1917 sankcionirani begunski zakon.

Vsem goriškim bratom Sokolom iskren bratski »Na zdari!« Dal Bog, da bi to leto obhajali manifestacije v naši solčni Goriški. — Pita mic Stanko.

Za povrnitev internirancev, konfini- rancev in beguncev. Da se onim osebam, ki so bile internirane ali konfinirane, pa so sedaj izpuščene na svobodo, ter beguncem omogoči, da se čim prej povrnajo v svoja stara bivališča, se je odločitev v vseh to- zadevnih prošnjah poverila posebnim ko- misijam, ki bodo sestavljene iz zastopnikov pristojne deželne politične oblasti in pri- stojnega armadskega poveljstva. Te komi- sije bodo reševale nove prošnje, jemale v ponovni pretraz tudi one prošnje, ki so bile že odbite ter onim osebam, ki se jim dovoli vrnitev v stara bivališča, izdajale tudi potne liste. — V slučaju, da vrnitev ne bi bila dovoljena, se mori prizadeta stranka pritožiti za ministrstvo notranjih zadev. — Komisija za Primorsko se sestane prihod- nje dni v Trstu ter svoje delo reši v naj- krajšem času.

Pobegnili iz ruskega vjetništva. Iz Rudnega nas poročajo, da sta Oščičana, narodna obratna pušč 27. popoldne, do- minik Marušič in Peter Lipovšček, pobegnili iz ruskega vjetništva.

Ugnali se na pomolu št. 3 v Trstu mornariški podčastnik Adolf Ivančič, rojen leta 1882. Pokopali so ga včeraj.

Drzne tatvine v Trstu. Pri belem dne- vu so pobrali tatovi iz stanovanja Marije Basavovici iz Splita, v Semeniški ulici, ko je ni bilo doma, 4000 kron denarja v ban- kovcih, raznih drugih vrednostih, perila, moke, kave itd., tako da so ostale samo mobilije. Policija je aretirala dva dezertar- ja, Rudolfa Friedricha in njegovo mater ter Viktorja Indrica, ki so osumljeni te tatvine. — Neznani tatovi so okradli stanovanje E. Zorutina v ulici del Mohte, tačas, ko je družina sedela v kuhinji in večerjala. Vdrl so v stanovanje skozi okno in odnesli ne- rilja, obleke in čevlje v vrednosti 1600 K. S šrapnelom sta se igrala 14letna de- čka Gvidon Montanar in Just Pernik v Villi Vicentini v Furlaniji. Šrapnel je eksplodiral in oha dečka sta težko ranjena na obeh in obrazu. Pribeležili so ju v tržaško bolnico.

Iz Oseka. Ker se je v Osek že vrnilo precej otrok, je učiteljica gđ. Jožica Kun- tih pozvana na svoje službeno mesto, kjer se prične pouk.

Neža Renko iz Lokovca št. 242 pri

Cenovam poizvedite po svojem sinu Blažu

Renko, ki je v mesecu avgustu služil men- da pri sap. kompaniji 4/8. voj. pošta 522.

Sporočila prosim na zgoraj navedeni

naslov.

dekje za vse.
Naslov pove upravn. »Slov. Naroda«.

Gostilniški stoli
Rakrškoli, se kupijo.
Ponudbe pod „stoli 162“ na upravn. »Slov. Naroda«.

Kobila 10 let stara, 16 pesti visoka, na obe očesi slepa ter za vsako težko vožnjo dobra se prodaja. Poizve se na Poljanski cesti št. 46 v Ljubljani. 163

Šivilja išče šivanja.
Gre na dom. — Kdo, pove upravn. »Slov. Naroda«.

Odda se s 1. februarjem v bližini kolodvora 170

mesočna SOBA.
Kje pove upravn. »Slovenskega Naroda«.

Dobro kuharico
sprajme takoj družini v Trzinu. Plača 50—60 K. 135
Naslov pove upravn. »Slov. Naroda«.

Prodaja se v bližini mesta ležeča enonadstropna hiša z vrtom
Ponudbe pod „enonadstropna 100“, na upravn. »Slovenskega Naroda«.

Lep lokal
na prometnem kraju, za pisarno ali trgovino, se takoj odda. 110
Naslov pove upravn. »Slov. Naroda«.

Kuharica
dobro veča gospodinjstva, želi v službo k boljši družini s 15. januarjem ali pozneje vstopiti. — Naslov pove upravn. »Slov. Naroda«.

Odda se meblavana SOBA
Kje, pove upravn. »Slov. Naroda«.

Odda se 2 meblovani SOBI
s 15. januarjem ali 1. februarjem t. l. Naslov pove upravn. »Slov. Naroda«.

Sprejme se več izurjenih šivilj
v trajno delo. Plača dnevno 5—7 K. Naslov pove upravn. »Slov. Naroda«.

Milna stranka brez otrok išče stanovanje
za takoj ali majev termin, obstoječe iz 1 sobe in kuhinje. — Naslov pove upravn. »Slov. Naroda«.

Dekle z letnimi izpričevani kuharica, veča vseh hišnih del, zvesta in pridna. Želi premeniti službo v dobro hišo. Naslov tudi pozneje. Ponudbe pod „Miriša 137“ na upravn. »Slov. Naroda«.

Maihen lokal
v bližini glavne pošte se išče za takoj ali malo pozneje. Ponudbe na upravn. »Slov. Naroda« pod „lokal 116“.

Trakovi za čevlje
iz nerazrušljive celuloze, okrogli, črni cena za en gross (144 kosov) 20 kron. Dalje dobavljam v vseh velikostih in po najnižjih cenah: lesne podplate, gibljive in negibljive, polpodplate iz velikih kosov trdega usnja, varovalne podplate iz trdega usnja (flanz), usnjene podplate trdne izdelave. Pošilja po povzetju: Glorija založba Zvezjak Kralj Dunaj III. Döbnerstrasse 9. 166

Kapla vilo ali posestvo
na Bledu, v Opatici ali v Lovranu. Ponudbe pod „B. 9. 75/104“ na upravn. »Slov. Naroda«.

ŠIVILJA
za popravilo belega perila na dom, na 1000. Predstavi se v Šoški ulici 2, II. nadst. rove od 12. — 3. ure pop.

Hiša 150
z vrtom v Ljubljani ali neposredni bližini se vrata takoj v najem. Ponudbe pod „H/150“ na upravn. »Slov. Naroda«.

Vaske vrste
plškote in bonbone
prodaja na debelo in drobno Alojzija Pavlica, Ljubljana, Židovska ulica št. 4. 161

Sprejme se krepič
deček
poštenih staršev s primerno šolsko izobrazbo, zmožen slovenskega in nemškega jezika kot učencev v trgovino z mešanim blagom. 132
Naslov pove upravn. »Slov. Naroda«.

Kupujemo
kontrolne blagajne
od vseh trgovin proti takojšnemu plačilu. Ponudbe na Nacionalni reg. blagajni del. družbo s o. z. Dunaj VII. Siebensterngasse 8. 12

Sprejemam takoj solidnega
hišnika
delavnega mišarja ali tesarja. Stanovanje, luč, kurjava. Plača in delo po dogovoru. Dragotina Križar, Gradišče št. 8.

SKORNJI
iz najboljšega usnja št. 42 in močni svetili št. 41 in 45 (vse še nerabljeni) se prodajo oziroma zamenjajo za šivilja. — Naslov pove upravn. »Slov. Naroda«.

Zahtevajte gratis in brezno cenik
velikonočnih, bliznarij
in dunajskih umetnostnih razpisov po eni ceni za prodajalce. Kot poskusni sortiment pošljemo 30 velikonočnih, bliznarij, dunajskih, godenih, svetilnih in umetnostnih kart v barvniški, lesku, silem bleku, usnjene za 26 K. Pošlita se po povzetju. Tovarna za luksuzne ADLER, ZEISEL & Co. Dunaj, Praterstrasse 64 odd. 15. 183

Josip Jug
plesarski in ilirski mojster
Ljubljana, Rimska cesta št. 16.
se priporoča cenjenemu občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Jamčim da delam samo s pristnim firnežem.
Solidna in točna nastojba.

Toaletno
milno nadomestilo
parfimirano, elegantno opremljeno, 2 1/2 tuc vsebina kartona. Cena franko K 26.50, proti vpslatvi zneska ali primernemu naplačilu. Dobavlja:
Lang & Co., Osjek 1,
Hrvaško, Zupni trg 1.
Naslov za brzojavke:
Langcomp, Osijek.

Sanke in snežni plug
se ceno prodajo. 159
Naslov pove upravn. »Slov. Naroda«.

Men prejemka za let
ki je vojašine prost in v lesnem stroku vpcijan. Ponudbe na naslov: Anton Boushitz, lesna trgovina, Ljubljana, 146

Samcat vdovec
v državni službi, Kranjec, sedaj v Gradcu, prijetno zunanosti dobro situiran išče Slovenko ali Hrvatico srednjih let za skupno gospodinjstvo. Zakon ni izključen. Ponudbe pod „Samcat u. Slovenka L 883“ na anonimno eksped. cijo Eisenstein, Graden Sackstrasse 4. 155

Sprejemam takoj ali tovarno
meseca januarja
4 trezne zanesljive hlapce
samske ali oženjene tudi invalidi niso izključeni ker je služba lahka. Zgledati se je Kolodvorska ulica št. 6 od 12 do 1. ure opoldne. — Kodolna, c. kr. redni hlapci, Ljubljana. 61

Vojaški koledar za l. 1918
z imenom
Slovenski vojak
je ravnokar izšel ter se dobiva vezan in krásno s slikami opremljen v vseh knjigotrnih v Ljubljani in v raznih trgovinah po državi po 1.50 K. Pa pošlita za na tudi zaslusnik Janko Nep. Jeglič, brisni voditelj v Ljubljani, ki daje običajen trgovski no ust vsem, ki naroče večje množine izvodov. P. n. trgovci, učitelji in vsi drugi prijatelji ljudstva, naročite vsakom in drugim to potrebno knjižico! Najhitreje po poštni nakaznici!

Modni salon
F. Potočnik
Ljubljana, Gradišče št. 7
se priporoča

za izdelovanje oblek za gospode, žimke, spomladenskih plaščev in kostumov za dame po najnovejši modi. Novi modeli vedno na razpolago. Posebni atelje za obračanje oblek in površnikov ter moderniziranje ženskih kostumov in plaščev. Precizno krojaško delo! — Cene za moške in ženske obleke od 60 K dalje. Radi pomanjkanja moči, prosijo se cenjeni naročniki za snemad radi točne izvršitve čim prej naročiti.

Srbečica, hraste, izpuščaji
izgine kar najhitreje po uporabi „Dr. Fiecha originalnega rujavca masla“. Brez duha in ne omaže. Mašč. ton. — k K 30, veliki K 40, druž. niska porc. ja K 11.—.

Dr. E. Fiechs Kronen-Apothek (Görz), Raab Ogrsko.

Mosne tehtnice
(Brückenwagen) vseh velikosti in sistemov za tehtanje vozov in živine izdeluje 4423

Ivan Rebek, Celje.

Črna, bela, zelena, kavina, lase, nove odpadke sukna kupuje po dnevnih cenah
tvarka Viktorija Panholcer
Ljubljana, Prilaska ulica št. 4. 165

Jos. Rojina
modni atelje
za gospode
Ljubljana
Franca Jožefa cesta 3.

Vojaške in uradniške uniforme
po meri
v najkrajšem času.

Kompletni 4530
KURNIKI
v vsaki velikosti,
stroji za valjenje
za poljedelce in vlepeseznike,
mlini za kosti
za pripravo krme ču ročni obrat in gonilni silo) se kupijo najbolje pri

Nickerl & Co., d. z. o. z.
spezialno podjetje za racionalno rezo nerutnine in drbnjadi.
Innsbrudorf 68 pri Dunaju.

Zahtevajte veliki katalog, učna knjižka 68 proti vpslatvi 1 K v znakah

G. Flux
— Gospodsk. ulica 4,
I nadstropje, levo
Uradno dovoljena, že 20 let obstoječa najstarejša ljublj. posredovalnica stanovanj in služb v udobnost cenj. občinstva opet v središču mesta.

Išče najino:
bedne sobarice za hotel, posebno sobarice za kuharico in za Ogrsko več kuharice za in inaven mesto. delo za vse v Gradcu, plačimo naknadno v belce, možito jedli za Ljubljano dobra plača t. l. d. P. poroča se najstarejši eden mlad sluga s triletim spričevalom, dobrih manir, vojašine prost itd.

Pri znanjih naročilih znanja za odgovor.

Dr. E. Fiechs Kronen-Apothek (Görz), Raab Ogrsko.

Mosne tehtnice
(Brückenwagen) vseh velikosti in sistemov za tehtanje vozov in živine izdeluje 4423

Ivan Rebek, Celje.

Drva in premog
nadomesti kurjava z ekstraktim izluženim lesom v drobcih. Prodaja in oddaja od 1000 kg naprej v vsaki množini na vagone strojna tovarna.

Samsa & Co.
v Ljubljani, Metelkova ulica 4. Zapravljanje naročil dnevno od 4—5 ure popoldne

Vsaka dama naj čita
mojo velezanimivo navodilo o modernem negovanju gradlj. Ikušen svet pri vpadiosti in pomanjkanju bujnosti. — Pišite zaupno na Ido Krause, Požun, Pressburg Ogrsko Schanzstrasse 2. odd. 41.

G. F. Jurásek
uglaševalec klavirjev in trgovec z glasbilo
Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Edina konces. tvarka za uglaševanje klavirjev in harmonijev ter popravila vseh glasbil. Vsa te dela izvršujem strokovno in ceno. Glasbenim šolam uglašuje izključno le

G. F. Jurásek.

FRAN ZEMANU, razpošiljalni stroj
Selo—Moste št. 29. 169
Plačilni pogoji sedaj v vojski so: 1/2 na račun, ostanek po sprejemu!

Vse vojaške predmete!

Za preprodajalce
priporočam po znano nizkih cenah svojo zalogo

Zvezd vseh vrst
portorpejev
med. obvez
redov
sabelj
bajonetov
mačev
kupi
pasov
čepic
rokaVIC
ovojnih gamaš
usnjenih gamaš
vojaškega sukna

egal. sukna
gumbov vseh vrst
in pritliklin
izgotovlj. uniform
dežnih plaščev
kožuhastih vret
kožuhov vseh vrst
čepic
odznakov
rož za čepice
ovratnikov
vseh toaletnih in
gafanterijskih predmetov

glavnikov,
krič
mila
zobne paste
brilantne
pudra
instrumentov za
nohte
parfumov
ogledal
brivskih aparatov,
počnih necessairejev
rožnih kovčkov
velikih in malih

Splošni zavod za uniformiranje
Rudolf Bodenmüller
Ljubljana, Stari trg 8.

Stanje vlog koncem novembra 1917 ca. K 200,707.065-70.

Glavnica K 40,000.000.—.

Podružnica
v Ljubljani

Češka industrijalna banka

Stritarjeva
ulica št. 9.

Financiranje vojaških dobav. ::

:: Kredite za aprovizacijske nakupe.

Vsakovrstne bančne transakcije.

Srečke c. kr. avstr. razredne loterije.

Nakazila vojnim ujetnikom.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.

obrestuje hranilne vloge po čistih

Rezervni zaklad nad K 1,000.000.

4 1/4 %

brez odbitka rentnega davka.

Ustanovljena l. 1881.

Dolnški kapital K 60.000.000—
Rezerve „ 17.000.000—

C. kr. priv.

Stanje den. vloz na hran. knjižice 31. okt. 1917:
„ K 214.681.380— „

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864.

Vogel Marijin trg-Sv. Petra cesta (v bližini „Askurazional Generali“).

Ustanovljena 1864. — 33 podružnic.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, a. rr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter ra konto-korent s vsakodnevno ugodnim obrestovanjem — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančni stroke spadajočih transakcijah vsakdar brezplačno.

Najkulantnejše izvrševanje borskih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih — Izplačevanje kuponov in izrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najmodernejši predalov samoshrambe (safes) za ohranjanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastni zaklepom stranke. — Opravišče a. kr. razr. loterije Brezplačna revizija izrebanih vrednostnih papirjev. — Promete za vsa žrebanja. Izplačila in nakazila v Ameriko in iz Amerike.

Priznanje: Prometna banka Ljubljana. — Telefon šteč. 41

Zopetna otvoritev gostilne.

Obče priljubljena gostilna

„pri Majarončku“

Stara pot 1, nasproti Leonišču
se v nedeljo 13. januarja zopet odpre.

Na razpolago so izborec, pristna vina.

151

Za mnogobrojen obisk se priporoča

Marija Jelenič.

Telefon 46.28

Telefon 46.208

Artika jako fino lepilo

alkalija prosto, kot nadomestilo za arabski gumi in dekstrin
tako za rabo, v tankih plastih namazano, skoro
brezbarvno, hitro se sušuje lepilo, ki se izbirno
sprime, za vsa kartonska izdelanja za nalepljenje
etiket na papir, umetno, steklo in pločevino posebno
prikladno, dobavlja v posodah 4 1/2, 12 1/2 in 50 kg, v
sodih 250 kg iz tovarne novitveni embalažo

CEH & BLITZ, Dunaj XXII, Drosdenerstrasse št. 83.

SOLALI

Cigarete z cigaretnimi papirji, izdelane v znanstvenem inženirskem podjetju

najboljše cigaretni papirji

Vselej pravečrne okroge surovine zamoramo
tečno, cenno in redno dobavljati.

J. WANER, krznar, Sv. Petra cesta 19.

Kupujem kože vseh vrst divjačin, lisice,
kune itd. po najvišjih dnevnih cenah.

Čaj „Rubikan“ Čaj

postavno varovan

1 paket = 100 kartonov šteč. 1. K 40—
1 „ = 100 „ 2. „ 80—
1 „ = 100 „ 3. „ 160—

Razpustljanje profil vpslatvi zneska ali po povzetju
rgovcem na debelo popusti. Zastopniki se iščejoLang & Komp., prodaja čaja „Rubikan“
SILJEK, Slavonije. Telegrami: Langcomp. 3988

Priporočamo posebno

damsko in otroško konfekcije

zelo solidne tvrdke

M. Kristofič-Bučar

Ljubljana, Stari trg št. 9. — Lastna hiša.

Najnovije KOSTUME Najnovije

BLUZE : Plašče, jope :
Perile, čepice, športne K RILA
klobuke in stekalke.

Otroške oblekice in obleke za mladenke.

Higijenične perile in druge potrebščine za novorojenčke.
Pošilja na izbiro tudi na deželo.

Prodajni fotografski aparat

(Ernemann) 9 X 12 z vso pripravo.
Kie, pove upravn. „Slov. Naroda“

Češko gosie perje.

1 kg belega nepukanega 10 K, 1 kg
belega nepukanega 5 K, 1 kg belega
nepukanega 3 K 20 v. 1 kg belega
pukanega 24 K, 1 kg belega pukanega
16 K, 1 kg belega pukanega 10 K,
pošlja po pošti po 5 kg L. Heide
ková, Praga-Smichov, Kluskeho
trida 1.

Framydol je sredstvo za po-
mlajenje las, k-
rdeče, svetle in sive lase in
brado in lasne temno pobarva
1 steklenica s pošt. vred K 270.

Rydyol
je sredstvo za živ-
ljenje las, ki žive
pariči blede lase, učinek
je čudovit 1 ste-
klenica s poštino vred K 245.

Naslov za naročila:

Jan. Grolich, Engel-Drogerie,
Brno šteč. 639, Moravsko.

Prei v Gorici. F. Batjel Prei v Gorici.

Ljubljana, Stari trg šteč. 28.

Šivalni stroji, gramofoni,
električne žarne svetilke
že kompletne od 2 K.Najboljše baterije.
Posebno nizka cena za preprodajalce.

Mehanična delavnica

na Starem trgu št. 11

v Ahacičevi hiši poleg parlične klofi.

PECIVO

nekaj kekse, leca, sladkarije, bon-
bone, čokolade, ostajen kekso, nadomestek za čaj in kavo, toa stno umetno
milo, bo aks, tvari za kolače, torte,
močnato juho in druge juhe razlošile
proti vpslatvi zneska od 200 K na-
prej Poskusa rošilitev po tvrdki
M. Le pilsch. Graeco, Slatowic-
gasse 48.

Zamaški.

Plačam za cele nezlom-
ljene zamaške za ste-
klevice per kg
za brezhibne cele sam-
panjske naravne za-
maške za kos-
ter prevzamem vesko množino po
povzetju.

A. KOHN, Praga, Karlin 496.

Nadomestilno toaletno milo

parfimirano
v elegantnih kartonih
fino opremljeno

ducent 14.40 kron.

Zgornji večji popust!

Dobiva se pri tvrdki

Milan Hočevar

Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 28.

Po pošti pošlje se po 5 ducentov naprej.

9. c. kr. avstr. razr. loterija.

Pri naši poslovalni kupljenje srečke so zadole:

K 300.000 glavni dobiček:

št. 10.202, izreban dne 18. oktobra 1915., IV. lot.

K 100.000 glavni dobiček:

št. 58.805, izreban dne 11. oktobra 1917 VII. lot.

K 60.000 št. 60.606,

„ 30.000 „ 68.435,

„ 10.000 št. 7.788. 130.169,

„ 5.000 št. 68.425,

mnogo dobičkov po K 2000, 1000, 800,

400 in velike število dobičkov po K 200.

Na dobičkih smo izplačali K 1,399.600—

Prihodnje žrebanje bo

15. in 16. januarja 1918.

Izrekalo se bode 3200 dobičkov v skup. znesku K 591.800—.

Srečke prodaja

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani,

kot poslovalnica a. kr. avstr. razr. loterije

in njene podružnice v Celju, Celovcu, Trstu

Splitu, Gorici (sedaj v Ljubljani)

Cena srečk za igralce 1. razreda:

1/4 K 40—, 1/2 K 20—, 3/4 K 10—, 1 K 5—.

200 K nagrade

onemu, kateri preskibi mirni stranki
(vdova z 1 letno deklico) moderno sta-
novanje s 3. ali 4. sobami takoj ali naj-
kasneje do 1. februarja. Naslov pove uprava
„Slov. Naroda“ 4570

Sprejme se več spretnih

zidarjev, tesarjev, mizarjev,

in stavbnih ključavničarjev

proti dobri plači, pro-

sti hrani in stanovanju. Pri-

glasiti se je pri stavbeni tvrdki

G. Tönnies, Ljubljana,

Dunajska cesta št. 35. 62

Čevljarske pomočnike

sprejme v delo

vojna čevljarna v Ljubljani.

Plača po dogovoru in sedanjim raz-

meram primerna. — Ponudbe naj se

pošljejo na Zavod za pospeševanje

obrbi v Ljubljani, Dunajska cesta

št. 22, kjer naj se čevljarji, ki žele

vstopiti v službo v svrhu dogovora

osebno zgledajo od 9. ure dopoldne

do 2. ure popoldne. 4.21

LASNE KITE

najboljše kakovosti po 10,
14, 18, 20 in 24 kron; lasne
podloge in mrežice, lasne
masli, puder itd.

Kupujem zmedene
ženske lase.

Štefan Strmoli

Ljubljana, Pod Trančo št. 1.

Pozor! Zaradi vpslatvi v

voatko sinžbovanje je lokal

odprt samo zaprodaje blaga in

sicer vsaki dan samo od 9 do 11 ure

in v nedeljo od 9 do 11 ure do-
poldan.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

a Delniška glavica 10.000.000 kron.

Stritarjeva ulica šteč. 2.

Rezervni fondl okroglo 1.500.000 kron.

Poslovalnica a. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici sedaj v Ljubljani, in Celju.

Sprejema

vloge na knjižice in tekoči račun

proti ugodnemu obrestovanju.

Kupi in prodaj vse vrste vrednostnih papirjev, financia ararične dobave in dovoljuje

aprovizacijske kredite.

EMISIJA

2500 novih delnic „Prve hrvatske štedionice“ v Zagrebu.

Prospekt.

Izredni občni zbor delničarjev „Prve hrvatske štedionice“ v Zagrebu, ki se je vršil dne 3. januarja t. l., je sklenil **povišanje delniške glavnice** zavoda za nadaljnjih **K 5.000.000** — z izdajo

2500 kosov novih delnic po K 2000 - nominale,

koje s tem stavljamo na subskripcijo po sledečih pogojih:

1. Delničarjem pripada na nove delnice izključna pravica opcije, in sicer

na vsake dve stari delnici po jedna nova,

ravnatko na dve četrtine starih delnic jedna nova četrtina ter na dve desetine starih delnic jedna nova desetina po tečaju

K 6.000 — za vsako celo delnico,
„ 1.500 — „ „ četrtino delnice,
„ 600 — „ „ desetino „

prištevsji 5% obresti od emisijskega zneska od 1. januarja 1918 do dneva vplačila.

2. Pravica opcije in zadevna vplačila se zamorejo izvršiti počenši s **10. januarjem 1918** ter najkasneje **do 10. februarja t. l.** ob uradnih urah osebno ali po pošti pri blagajnah centrale in njenih menjalnic v Zagrebu ter podružnic v Bjelovaru, Brodu na Savi, Crikvenici, Delnicah, Djakovem, Karlovcu, Kraljevcu, Novem, Osijeku, Požegi, Rebi, Senju, Sisku, Sv. Ivanu Zelina, Varaždinu, Vek. Gorici, Vinkovcih, Virovitici, Vukovaru, Zemunu in ekspozitur v Osijeku do nji grad ter Vinici.

Poleg tega se more opcijska pravica izvrševati ter vplačevati pri:

Jadrenski banki v Trstu in njenih podružnicah na Dunaju, v Ljubljani, Zadru, Spljetu, Sibeniku, Dubrovniku, Metkoviću, Kotoru in Opatiju, da je pri.

Hrvatski centralni banki za Bosno in Hercegovino, Sarajevo in pri njenih podružnicah v Mostarju in Tuzli.

3. V svrhu izvršitve opcijske pravice je prineseti stare delnice brez kuponskih pol na blagajno zavoda ali vplačilnega mesta ter podpisati prijavo. Pri tej priliki se mora položiti prvi obrok zajedno s 5% obrestmi od tega iznosa od 1. januarja 1918, do dneva, ko se opcija izvrši. Stare delnice, na katere je bila pravica opcije izvršena, se bode opremilo s štampiljo: „Pravica opcije na emisijo 1918 izvršeno“ ter takoj vrnile stranki.

Subskribenti zamorejo ob priliki izvršitve opcijske pravice plačati celi iznos optiranih delnic naenkrat s 5% obrestmi od 1. januarja 1918 do dneva vplačila.

4. Pri vplačilu prvega obroka izroči subskribentu blagajna zavoda oz. preje navedenih subskripcijskih mest potrdilo, koje se mora pri vplačilu drugega obroka prinesiti s seboj.

5. Protivrednost podpisanih delnic je poravnati, ako se ne vplača celi iznos naenkrat, v dveh obrokih:

a) prvi obrok ob priliki izvršitve opcijske pravice, torej najkasneje do 10. februarja 1918, in sicer:

za vsako celo delnico K 3000 —
„ „ četrtino delnice „ 750 —
„ „ desetino „ 300 —

s 5% obrestmi na to svoto od 1. januarja 1918 do dneva vplačila;

b) drugi obrok najkasneje do 30. aprila t. l., in sicer:

za vsako celo delnico K 3000 —
„ „ četrtino delnice „ 750 —
„ „ desetino „ 300 —

s 5% obrestmi na to svoto od 1. januarja 1918 do dneva vplačila.

Ako subskribent ob določenem terminu ne vplača drugega obroka, ga zavod s priporočenim pismom pozove na plačilo; ako ne poravna nato najkasneje tekom 30 dnij od datuma gornjega pisma dolžni obrok z obrestmi vred, zapadejo njegova vplačila v korist rezervnega zaklada, glede dodeljenih mu delnic pa si pridržuje ravnateljstvo Prve hrvatske štedionice pravico, jih poljubno prodati. V tem slučaju zgubi potrdilo o vplačilu svojo veljavo.

7. Nove delnice participirajo na čistem dobičku poslovnega leta 1918.

8. Cele nove delnice se bodo v smislu pravil glasile na ime, četrtine in desetine pa na prinosca ter bodo opremljene s kuponskimi polami, kojih prvi kupon bode za leto 1918.

9. Nove delnice se bodo izdajale proti izročitvi originalnega potrdila o vplačilu v čas, ki bode naknadno objavljen. Subskribenti, ki so vplačali iznos pri preje navedenih subskripcijskih mest, morajo istim potom uročiti potrdila v svrhu izročitve delnic.

10. Prva hrvatska štedionica, njene podružnice in vsa subskripcijska mesta bodo sprejemali prijave in zamenjavali potrdila proti delnicam brez vsakih stroškov za strauke.

11. Z novimi delnicami, na katere delničarji ne bodo izvršili opcijske pravice, bode ravnateljstvo prosto prodalo, vendar ne pod navedenim emisijskim kurzom s pripadajočimi 5% obrestmi.

ZAGREB, dne 4. januarja 1918.

Ravnateljstvo Prve hrvatske štedionice.